

**A Legfelsőbb Bíróság
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2011. április 21.
II. évfolyam 4. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK 2

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK	2
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	2
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	2
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	4
POLGÁRI ÜGYSZAK	6
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	11
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK	20
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	20
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	20
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	20
POLGÁRI ÜGYSZAK	20
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	21
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	22
A LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG UNIÓS JOGI TÁRGYÚ ÍTÉLETEI	24
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	24
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	24
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	24
POLGÁRI ÜGYSZAK	24
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	24

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK 26

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	26
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	26
A LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	44
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	47
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	47
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	47
POLGÁRI ÜGYSZAK	47
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	47

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

1. A Haparanda tingsrätt (Svédország) által 2010. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-617/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A svéd jog szerint a nemzeti bíróságnak egyértelmű támogatást kell találnia az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-i európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) vagy az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatában ahhoz, hogy mellőzhesse azon nemzeti rendelkezések alkalmazását, amelyek sérthetik az EJEE 7. kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke szerinti *ne bis in idem* elvét és ezáltal az Európai Unió 2000. december 7-i Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 50. cikkét. Összeegyeztethető-e az uniós joggal és különösen annak általános elveivel, ideértve az uniós jog elsőbbségének és közvetlen hatályának elvét, a nemzeti rendelkezések alkalmazásának mellőzésére vonatkozó efféle nemzeti jogi feltétel?

2. Az EJEE 7. kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke és a Charta 50. cikke szerinti *ne bis in idem* elvének hatálya alá tartozik-e az adóbüncselekmények miatti vádemelés megengedhetősége, ha korábban ugyanazon téves adatközlés miatt közigazgatási eljárás keretében meghatározott pénzbüntetést (adóbírságot) szabtak ki a vádlottra?

3. Befolyásolja-e a második kérdésre adandó választ az a tény, hogy ezeket a szankciókat oly módon kell összehangolni, hogy a rendes bíróságok a büntetőeljárásokban csökkenthetik a büntetést, ha a vádlottra ugyanazon téves adatközlés miatt adóbírságot is kiszabtak?

4. A második kérdésben említett *ne bis in idem* elvének hatálya alatt bizonyos körülmények között megengedhető, hogy egy már vizsgált és szankcionált cselekmény vonatkozásában új eljárásban további szankciókat szabjanak ki. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén teljesülnek-e a különböző szankciók külön eljárásokban történő kiszabásának a *ne bis in idem* elve szerinti feltételei, ha a későbbi eljárásban az ügy körülményeinek új és a korábbi eljárástól független vizsgálatára kerül sor?

5. Az adóbírságok kiszabásának és az adóbüncselekményekért való felelősség külön eljárásban történő vizsgálatának svéd rendszere mögött számos közérdekű indok húzódik meg, amelyek ismertetésére a későbbiekben részletesebben is sor kerül. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e a *ne bis in idem* elvével a svéd rendszerhez hasonló rendszer, ha, anélkül, hogy szükséges lenne tartózkodni akár az adóbírságok kiszabásától, akár az adóbüncselekményekért való felelősségről történő döntéstől, létre lehetne hozni egy olyan rendszert, amely nem tartozna a *ne bis in idem* elvének hatálya alá, oly módon, hogy — az adóbüncselekményért való felelősség felmerülése esetén — a Skatteverket és adott esetben a közigazgatási bíróságok adóbírságok kiszabására vonatkozó döntési joga átszállna az adóbüncselekmények vádját vizsgáló rendes bíróságokra?

Gazdasági ügyszak

1. A Judecătoria Călărași (Románia) által 2010. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-602/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 2008/48 irányelv 30. cikkének (1) bekezdése milyen mértékben értelmezhető úgy, hogy megtiltja a tagállamoknak, hogy előírják az irányelvet átültető nemzeti jogszabály alkalmazását a nemzeti jogszabály hatályba lépését megelőzően kötött szerződésekre?

2. Az 50/2010 sürgősségi kormányrendelet 85. §-a (2) bekezdésében foglalt rendelkezések milyen mértékben képezik a 2008/48 irányelv 24. cikkének (1) bekezdésében szabályozott azon közösségi norma megfelelő átültetését, amely előírja a tagállamoknak a hitelmegállapodásokkal kapcsolatos fogyasztói jogviták peren kívüli rendezésére vonatkozó megfelelő és hatékony eljárások létrehozását?

3. A 2008/48 irányelv 22. cikkének (1) bekezdése milyen mértékben értelmezhető úgy, hogy teljes harmonizációt valósít meg a fogyasztói hitelmegállapodások területén, amely harmonizáció nem teszi lehetővé, hogy a tagállamok:

3.1. kiterjesszék a 2008/48 irányelvben foglalt szabályok hatályát az irányelv hatálya alól kifejezetten kizárt megállapodásokra (mint például az ingatlanfedezetű jelzáloggal biztosított szerződések vagy valamely ingatlan tulajdonjogára vonatkozó szerződések), vagy

3.2. a hitelintézetek számára további kötelezettségeket állapítsanak meg a hitelintézetek által alkalmazható díjfajtákra vagy azokra a referencia-kamatláb típusokra vonatkozóan, amelyekre az átültető nemzeti rendelkezés hatálya alá tartozó fogyasztói hitelmegállapodásokban szereplő változó kamatláb utalhat?

A 3. kérdésre adandó nemleges válasz esetén milyen mértékben értelmezhetők általában a szolgáltatások és a tőke szabad mozgásának elvei és különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 56., 58. cikke és 63. cikkének (1) bekezdése úgy, hogy a tagállamok nem hozhatnak a hitelintézetek vonatkozásában olyan intézkedéseket, amelyek megtiltják a fogyasztói hitelmegállapodásokban olyan banki megbízási díjak alkalmazását, amelyek nem szerepelnek a megengedett díjak jegyzékében anélkül, hogy e megengedett díjakat a szóban forgó tagállam jogszabályai meghatároznák?

2. Az Audiencia Provincial de Barcelona (Spanyolország) által 2010. december 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-618/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Ellentétes-e a közösségi joggal, különösen a fogyasztókra és a felhasználókra vonatkozó szabályozással, ha egy nemzeti bíróság hivatalból és *ab limine litis*, az eljárás bármely szakaszában tartozik arra vonatkozóan döntést hozni, hogy egy — a jelen ügyben 29 %-os — késedelmi kamatot megállapító feltétel semmis vagy sem, illetve hogy ez a feltétel a fogyasztói kölcsönről szóló szerződésben módosítható-e, vagy sem? A bíróság dönthet-e úgy, anélkül, hogy megsértené a fogyasztó közösségi jogalkotó által elismert jogait, hogy az említett kikötés vizsgálatát csak az adós indítványára — a megfelelő eljárási ellenkérelem előterjesztésére tekintettel — végzi el?

2. A 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdése és a 2009/22/EK irányelv 2. cikkének fényében hogyan kell megfelelően értelmezni a — Ley General 26/1984, de 19 de julio, para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (a fogyasztók és felhasználók védelméről szóló, 1984. július 19-i 26/1984. sz. általános törvény) 8. cikkét felváltó — Real Decreto Legislativo 1/2007 (1/2007. sz. királyi törvényerejű rendelet) 83. cikkét az említettek kapcsán? E tekintetben milyen hatállyal bír a 93/13/EGK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének azon előírása, hogy a tisztességtelen feltételek „nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve”?

3. Kizárható-e a hivatalból és *ab limine litis* végzett bírósági felülvizsgálat, amennyiben a felperes kérelmében egyértelműen meghatározza a késedelmi kamat mértékét, a követelés összegét, beleértve a főkövetelést és annak kamatait, a kötbért és a költségeket, a kamatlábat és az időszakot, amelyre a kamatot kéri — vagy utal arra, hogy a származási tagállam joga szerint a főkövetelés után automatikusan számoljanak fel törvényes kamatot —, a jogalapot, beleértve a követelés, és a kért kamat alapjául szolgáló körülmények ismertetését, továbbá pontosan meghatározza, hogy törvényes vagy szerződéses kamatról, esetleg a kamat tőkésítéséről vagy egy kölcsön kamatlábjáról, illetve a felperes által kiszámított összegről van-e szó, valamint megadja az Európai Központi Bank által alkalmazott alapkamatot meghaladó százalékértéket, ahogy azt az európai fizetési meghagyásos eljárásról szóló közösségi rendelet megkívánja?

4. Amennyiben azok nemzeti jogba történő átültetését elmulasztják, kötelezi-e a pénzügyi intézményt a 2008/48/EK irányelv 5. cikkének l) és m) pontja és 6. cikke — különös tekintettel a „kiigazításához szükséges intézkedéseket” megemlítő rendelkezésükre —, valamint 10. cikkének (1) bekezdése — vagyis a „kiigazítására vonatkozó rendelkezésekre” való utalása — arra, hogy különös és megjelölt

rendelkezésként — nem pedig a szerződés törzsszövegében, minden megkülönböztetést nélkülöző módon — egyértelműen, kiemelt helyen, „szerződéskötést megelőző tájékoztatásként” tüntesse fel a szerződésben a fizetési késedelem esetén alkalmazott késedelmi kamat számításának alapjául szolgáló kamatlábra és az annak meghatározása során figyelembe veendő tényezőkre (kezelési- és behajtási költségek, stb.) vonatkozó utalásokat, valamint arra, hogy foglaljon bele a szerződésbe egy, a költségtényezőkkel kapcsolatos következményekre vonatkozó figyelmeztetést is?

5. Előír-e a 2008/48/EK irányelv 6. cikkének (2) bekezdése tájékoztatási kötelezettséget a kölcsön, illetve hitel késedelmi kamat alkalmazásának helyt adó határidő előtti lejáratát tekintetében? Alkalmazható-e a jogalap nélküli gazdagodás tilalmának a 2008/48/EK irányelv által hatályon kívül helyezett 1987/102/EGK irányelv 7. cikkében található elve abban az esetben, ha a hitelintézet nem csupán a javakat — a kölcsön tőkeösszegét — kívánja visszaszerezni, hanem különösen magas összegű késedelmi kamatot is alkalmazni kíván?

6. A nemzeti jogba átültető szabályozás hiányában és a 2005/29/EK irányelv 11. cikke (2) bekezdésének fényében vizsgálhatja-e a bíróság hivatalból annak a gyakorlatnak a tisztességtelen jellegét, amelynek alapján késedelmi kamatra vonatkozó feltételeket foglalnak a szerződés szövegébe?

3. Commissione Tributaria Provinciale di Benevento által 2011. január 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-21/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Összegeeztethető-e az olasz kamarai díj — különösen a kereskedelmi, ipari, kézműipari és mezőgazdasági kamarák újraszabályozásáról szóló, többször kiegészített és módosított 1993. december 29-i 580. sz. olasz törvény 18. cikkének (3) bekezdése — az 1969. július 17-i 69/335/EGK tanácsi irányelvvel különösen 10. cikkének c) pontjával és 12. cikkének e) pontjával?

Munkaügyi ügyszak

1. A Tribunal administratif de Saint-Denis de la Réunion (Franciaország) által 2010. december 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-572/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy lehet-e tekinteni a code des pensions civiles et militaires de retraite 2003. augusztus 21-i törvény 48. cikkével módosított L.12. cikkének b) pontja és ugyanezen törvénykönyvnek a 2003. december 26-i rendelet 6. cikkével módosított R.13. cikke rendelkezéseit, hogy azok a gyermekek vér szerinti szülei között az Európai Unióról szóló szerződés 157. cikke értelmében vett közvetett hátrányos megkülönböztetéshez vezetnek azon férfiak arányait illetően, akik megfelelnek a szakmai tevékenység legalább két hónapig tartó folyamatos megszakítása feltételének, mégpedig azért, mert hiányzik a jogi háttér, amely lehetővé tenné, hogy fizetett szabadság keretében tegyenek eleget ennek a feltételnek?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, ezt a közvetett hátrányos megkülönböztetést indokolhatja-e a szociálpolitikáról szóló 14. jegyzőkönyvhöz csatolt megállapodás 6. cikkének (3) bekezdése?

3. A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén, a 79/7/EGK irányelv rendelkezései kizárják-e a code des pensions civiles et militaires de retraite L.12. cikke b) pontjának és R.13. cikkének fenntartását?

4. Az első kérdésre adandó igenlő, valamint a második és harmadik kérdésre adandó nemleges válasz esetén, a fenti cikkek rendelkezései felülvizsgálatának csupán az általuk megvalósított hátrányos megkülönböztetésre kell-e szorítkoznia, vagy pedig ez azt is jelenti, hogy egyik nembeli köztisztviselő sem veheti igénybe a kedvezményt?

2. A Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Egyesült Királyság) által 2010. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-583/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Akkor keletkezik-e a munkáltatónak a csoportos létszámcsökkentésekre vonatkozó, a 98/59/EK irányelv szerinti konzultációs kötelezettsége,

- (i) amikor a munkáltató olyan stratégiai üzleti vagy üzemeltetési döntést javasol, amely előreláthatóan vagy elkerülhetetlenül csoportos létszámcsökkentéshez vezet, de ezt a döntést még nem hozta meg; vagy
- (ii) csak akkor, amikor ezt a döntést már ténylegesen meghozta, és ennek folytán javasol létszámcsökkentéseket?

3. A Sąd Apelacyjny — Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku (Lengyelország) által 2010. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-589/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 10. cikkét az Európai Unió működéséről szóló szerződés 21. cikkében és 20. cikkének (2) bekezdésében rögzített, a személyek az Európai Unió tagállamaiban történő szabad mozgásának és tartózkodásának elve alapján úgy kell-e értelmezni, hogy egy tagállam jogszabályai szerint megszerzett öregségi pénzbeli ellátás amiatt sem csökkenthető, módosítható, függeszthető fel, vonható vissza vagy foglalható le, mert a jogosult egyidejűleg két tagállam területén rendelkezett lakóhellyel (két egyenrangú szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett), közöttük egy másik állam területén, mint amely tagállam területén a fizetésre kötelezett intézmény található?

2. Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 21. cikkét és 20. cikkének (2) bekezdését, valamint az 1408/71 rendelet 10. cikkét, hogy ezek kizárják a nyugdíj- és balesetbiztosításra vonatkozó, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Lengyel Népköztársaság között 1975. október 9-én kötött megállapodás 4. cikkével összefüggésben értelmezett Ustawa z dnia 17.12.1998. r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (a társadalombiztosítási alapról fizetett nyugdíjakról szóló, 1998. december 17-i törvény) (Dz. U. 2009., 153. sz., 1227. tétel módosításokkal) 114. cikkének (1) bekezdésében foglalt nemzeti rendelkezés olyan alkalmazását, hogy a lengyel nyugdíjbiztosító intézet új határozatot hoz az ügyben, és megvonja az öregségi nyugdíjra való jogosultságot attól a személytől, aki sok éven keresztül egyidejűleg két szokásos lakóhellyel (két életviteli központtal) rendelkezett két olyan államban, amely jelenleg tagja az Európai Uniónak, és 2009 előtt nem terjesztett elő kérelmet a lakóhelyének ezen államok egyikébe való áthelyezése iránt, és nem is tett megfelelő nyilatkozatot?

Nemleges válasz esetén:

3. Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20. cikkének (2) bekezdését és 21. cikkét, valamint az 1408/71 rendelet 10. cikkét, hogy ezek kizárják az Ustawa z dnia 17.12.1998. r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych 138. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt nemzeti rendelkezés olyan alkalmazását, hogy a lengyel nyugdíjbiztosító intézet az olyan személytől, aki 1975-től 2009-ig egyidejűleg két szokásos lakóhellyel (két életviteli központtal) rendelkezett két olyan államban, amely jelenleg tagja az Európai Uniónak, megköveteli az utolsó három évre fizetett öregségi nyugdíj visszatérítését, ha ezt a személyt a nyugdíj folyósítása iránti kérelemről való határozathozatal időpontjában és a nyugdíj folyósítását követően a lengyel biztosítási intézmény nem tájékoztatta arról, hogy azt a körülményt is közölnie kell, hogy két szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett két államban, és hogy kérelmet kell előterjesztenie ezen államok egyike biztosítási intézményének mint az öregségi nyugdíjat érintő kérelmekről való határozathozatalra hatáskörrel rendelkező intézmény kijelölése iránt vagy megfelelő nyilatkozatot kell tennie?

4. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2010. december 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-586/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Az 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontjával ellentétes-e, ha az olyan nemzeti rendelkezést, amely a Teilzeit- und Befristungsgesetz (a részmunkaidős munkáról és határozott idejű munkaszerződésről szóló törvény, TzBfG) 14. §-a (1) bekezdése második mondatának 3. pontjához hasonlóan előírja, hogy a határozott idejű munkaszerződés ismételt megkötésének objektív oka fennáll, ha a munkavállalót egy másik munkavállaló helyettesítése céljából alkalmazták, úgy értelmezik és alkalmazzák, hogy az objektív ok állandó helyettesítési szükséglet esetén akkor is adott, ha a helyettesítési szükségletet úgy is ki lehetne elégíteni, hogy az érintett munkavállalót határozatlan időre alkalmazták, és megbízzák a munkából rendszeresen kieső egyik munkavállaló helyettesítésével, a munkáltató azonban fenntartja magának annak lehetőségét, hogy adott esetben újra eldöntse, hogy hogyan reagál a munkavállalók konkrét távollétére?

2. A Bíróság által az 1. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A TzBfG 14. §-a (1) bekezdése második mondatának 3. pontjához hasonló nemzeti rendelkezésnek az 1. kérdés keretében ismertetett értelmezése és alkalmazása akkor is ellentétes-e az 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontjával, ha a nemzeti jogalkotó a Bundeselterngeld- und Elternzeitgesetz (a gyermeknevelési támogatásról és a szülői szabadságról szóló szövetségi törvény, BEEG) 21. §-ának (1) bekezdéséhez hasonló nemzeti rendelkezésben szabályozott, a határozott ideig tartó munkaviszony létesítését igazoló, helyettesítéssel kapcsolatos objektív ok tekintetében azt a szociálpolitikai célt is követi, hogy megkönnyítse a munkáltató számára például az anyasági védelem és a gyermekgondozás céljából biztosított rendkívüli szabadság engedélyezését, a munkavállaló számára pedig annak igénybevételét?

Polgári ügyszak

1. Az Amtsgericht Köln (Németország) által 2010. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-581/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 261/2004/EK rendelet 7. cikkében szabályozott kártalanításhoz való jog esetében a nemzetközi légi szállítás egyes szabályainak egységesítéséről szóló, 1999. május 28-i Montreali Egyezmény (a továbbiakban: ME) 29. cikkének második mondata szerinti nem kártalanító kártérítésről van-e szó?

2. Milyen viszonyban áll a Bíróság C-402/07. sz. ügyben 2009. november 19-én hozott ítélete szerint a 261/2004/EK rendelet 7. cikkére alapított kártalanításhoz való jog az ME 19. cikkében szabályozott késés miatti kártérítéssel az ME 29. cikkének második mondata szerinti kizárásra figyelemmel, ha az utas a végső célállomását az eredetileg tervezett érkezési időponthoz képest három vagy annál több óras késéssel éri el.

3. Miként egyeztethető össze a Bíróság C-402/07. sz. ügyben 2009. november 19-én hozott ítéletének alapjául szolgáló értelmezési paraméter, amely lehetővé teszi a 261/2004/EK rendelet 7. cikke szerinti kártalanításhoz való jognak a késéssel összefüggő esetekre történő kiterjesztését, azzal az értelmezési paraméterrel, amelyet a Bíróság a C-344/04. sz. ügyben 2006. január 10-én hozott ítéletében a 261/2004/EK rendeletre alkalmaz?

2. A Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) által 2010. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-604/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében mit kell érteni az „adatbázisok, amelyek tartalmuk összeválogatása, illetve elrendezése miatt a szerző önálló szellemi alkotásai” alatt, és különösen:

a) ki kell-e zárni az adatok létrehozására irányuló szellemi ráfordítást és tudást?

b) tulajdonít-e további fontos jelentőséget az „összeválogatás vagy elrendezés” egy már meglévő adatelemlnek (például egy labdarúgó mérkőzés dátumának meghatározása során);

c) a szerző részéről többet feltételez-e a „szerző önálló szellemi alkotása” a jelentős munka és tudás ráfordításánál, és ha igen, mit?

2. Kizárja-e az irányelv az általa biztosított jogoktól különböző, az adatbázisokon fennálló szerzői jogi nemzeti jogokat?

3. Tribunal de première instance de Namur (Belgium) által 2010. december 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-622/10. sz. ügy), (C-623/10. sz. ügy)¹

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Összeegyeztethető-e az Európai Unióról szóló, 1992. február 7-én Maastrichtban aláírt szerződést módosító, 2007. december 13-án aláírt és 2009. december 1-je óta hatályos Lisszaboni Szerződés (amely jórészt az Európai Unióról szóló, 1992. február 7-én Maastrichtban aláírt és 1993. november 7-én hatályba lépett szerződés első címének 6. cikkében szereplő rendelkezéseket vette át) „Közös rendelkezések” című 1. címének 6. cikkével, valamint az Európai Közösségeket létrehozó, 1957. március 25-i szerződés 234. cikkével (korábbi 177. cikk), és/vagy az Európai Unió 2000. december 7-i alapjogi chartájának 47. cikkével az, hogy nemzeti törvényi rendelkezések, a jelen esetben a Cour d'arbitrage-ról (jelenlegi nevén Cour constitutionnelle) szóló 1989. január 6-i belga törvény 9. cikke (2) bekezdésének rendelkezései, kötelezővé teszik a nemzeti bíróságok számára a valamely nemzeti felsőbbbíróság (a jelen esetben az említett Cour constitutionnelle) ítéletein alapuló, a belső jogi rendelkezések megsemmisítése iránt hozzá benyújtott keresetekre vonatkozó ítélkezési gyakorlat követését, amikor e keresetek az Európai Unió közvetlenül és elsődlegesen alkalmazandó joga rendelkezéseinek megsértésére hivatkoznak?

2. Összeegyeztethető-e az Európai Unióról szóló, 1992. február 7-én Maastrichtban aláírt szerződést módosító, 2007. december 13-án aláírt és 2009. december 1-je óta hatályos Lisszaboni Szerződés (amely jórészt az Európai Unióról szóló, 1992. február 7-én Maastrichtban aláírt és 1993. november 7-én hatályba lépett szerződés első címének 6. cikkében szereplő rendelkezéseket vette át) „Közös rendelkezések” című 1. címének 6. cikkével, valamint az Európai Közösségeket létrehozó, 1957. március 25-i szerződés 234. cikkével (korábbi 177. cikk), és/vagy az Európai Unió 2000. december 7-i alapjogi chartájának 47. cikkével az, hogy nemzeti törvényi rendelkezések, a jelen esetben a Cour d'arbitrage-ról (jelenlegi nevén Cour constitutionnelle) szóló, a 2009. július 12-i törvénnyel módosított 1989. január 6-i belga törvény 26. cikke (4) bekezdése rendelkezéseinek önálló vagy az említett 1989. január 6-i különös törvény 9. cikkének (2) bekezdésével való együttes olvasata kötelezővé teszik a nemzeti bíróságok számára, hogy valamely nemzeti felsőbbbíróság (a jelen esetben az említett Cour constitutionnelle) elé terjesszenek minden, az Európai Unió közvetlenül és elsődlegesen alkalmazandó joga rendelkezéseinek értelmezésére vonatkozó előzetes kérdést abban az esetben, ha e rendelkezéseket a nemzeti alkotmány is tartalmazza, és ha az említett bíróságok úgy vélik, hogy e rendelkezéseket az eléjük terjesztett jogvitákban megsértették, ami azt eredményezi, hogy az említett bíróságokat megfosztják az uniós jog közvetlen alkalmazásának lehetőségétől, legalábbis abban az esetben, amikor az említett felsőbbbíróság hasonló kérdésben már határozatot hozott?

---

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

4. A High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Egyesült Királyság) által 2010. december 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-629/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 261/2004/EK rendelet 5–7. cikkét, hogy azok előírják azon utasok 7. cikk szerinti kártalanítását, akiknek légi járata a 6. cikkben meghatározottak szerint késik, és amennyiben igen, milyen feltételekkel történik a kártalanítás?
2. Amennyiben az 1. kérdésre nemleges válasz adandó, érvénytelen-e — akár teljes egészében, akár részben — a 261/2004/EK rendelet 5–7. cikke az egyenlő bánásmód elvének megsértése miatt?
3. Amennyiben az 1. kérdésre igenlő válasz adandó, érvénytelen-e — akár teljes egészében, akár részben — a 261/2004/EK rendelet 5–7. cikke a) azok Montreali Egyezményvel való összeegyeztethetlensége, b) az arányosság elvének megsértése és/vagy c) a jogbiztonság elvének megsértése miatt?
4. Amennyiben az 1. kérdésre igenlő válasz adandó, a 3. kérdésre pedig nemleges, esetlegesen milyen korlátot kell szabni a Bíróság jelen ügyben hozandó ítélete időbeli hatályának?
5. Amennyiben az 1. kérdésre nemleges válasz adandó, esetlegesen milyen joghatással jár a Sturgeon egyesített ügyekben hozott ítélet a 2009. november 19. és a Bíróság jelen ügyben történő döntésének időpontja közötti időszakban?

5. A High Court of Justice (Chancery Division) (Egyesült Királyság) által 2010. december 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-630/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 469/2009 rendelet (a továbbiakban: rendelet) a preambulum-bekezdésekben szereplő egyéb célok között elismeri, hogy szükség van olyan kiegészítő oltalmi tanúsítványra, amelyet a Közösség tagállamainak mindegyike ugyanolyan feltételekkel ad meg a nemzeti vagy európai szabadalom jogosultjának, ahogy az a (7) és (8) preambulum-bekezdésekben is szerepel. A szabadalmi jog közösségi harmonizációjának hiányában mit kell érteni a rendelet 3. cikke a) pontjában azon, hogy „a termék hatályos alapszabadalom oltalma alatt áll”, és milyen kritériumok alapján dönthető el ez?
2. A jelen ügghöz hasonló esetekben, ahol olyan gyógyszerről van szó, amely egynél több hatóanyagból tevődik össze, vannak-e további, vagy más kritériumok annak eldöntésére, hogy a rendelet 3. cikke a) pontjának megfelelően „a termék hatályos alapszabadalom oltalma alatt áll-e”, és amennyiben igen, melyek ezek a további, vagy más kritériumok?
3. E további vagy más kritériumok valamelyikének minősül-e azon kérdés, hogy a hatóanyagok össze vannak-e vegyítve, vagy különálló készítményekben, de egy időben alkalmazzák őket?
4. A 3. cikk a) pontjának alkalmazásában azon, több betegség ellen kifejlesztett védőoltás, amely több antigénből tevődik össze, „alapszabadalom oltalma alatt áll-e”, ha a védőoltás egyik antigénje „hatályos alapszabadalom oltalma alatt áll”?
5. A jelen ügghöz hasonló esetben, ahol olyan gyógyszerről van szó, amely egynél több hatóanyagból tevődik össze, annak vizsgálatánál, hogy a 3. cikk a) pontjának értelmében véve „a termék hatályos alapszabadalom oltalma alatt áll-e” vagy sem, releváns-e, hogy az alapszabadalom a szabadalomra vonatkozó ugyanazon eredeti bejelentésen alapuló szabadalomcsalád tagja, amely család magában foglal egy fő- és két alszabadalmat, amelyek oltalma a gyógyszer minden hatóanyagára kiterjed?
6. A jelen ügghöz hasonló esetben, ahol az 1. cikk c) pontja szerinti „termék előállítására szolgáló eljárást” igénylő alapszabadalomról van szó, a 3. cikk a) pontja értelmében vett „terméket” közvetlenül ezen eljárással kell-e nyerni?
7. (A rendelet), és különösen a 3. cikk b) pontja lehetővé teszi-e kiegészítő oltalmi tanúsítvány megadását egyetlen hatóanyag tekintetében, ha:
  - a) a hatályos alapszabadalom (a rendelet) 3. cikke a) pontjának értelmében oltalmat biztosít a hatóanyag tekintetében; és
  - b) a hatóanyagot egy vagy több eltérő hatóanyaggal együttesen tartalmazó gyógyszer forgalomba hozatalát a 2001/83/EK irányelv vagy a 2001/82/EK irányelv szerint hatályosan engedélyezték, és ez az engedély a hatóanyag forgalomba hozatalára vonatkozó első engedély?

8. A hetedik kérdésre adandó válasz különböző-e attól függően, hogy az engedély egy vagy több eltérő hatóanyaggal összevegyített, vagy különálló készítményekben, de egy időben alkalmazott egyetlen hatóanyagra terjed ki?

6. A Rechtbank 's-Gravenhage (Hollandia) által 2010. december 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-616/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Fennáll-e a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontja értelmében vett, „ellentmondó határozatok” különböző eljárásokban történő meghozatalának lehetősége olyan esetben, amikor különböző tagállamokban székhellyel rendelkező két vagy több társaság mindegyikének e tagállamok egyikének bírósága előtt külön-külön azt róják fel, hogy *ugyanarra* a termékre vonatkozó jogosulatlan tevékenységeik folytatásával megsértették egy másik tagállamban érvényben lévő, európai szabadalomnak *ugyanazt* a nemzeti részét?

2. Alkalmazni kell-e a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontját külföldi szabadalomra alapított ideiglenes intézkedés (például határokon átnyúló bitorlástól való *ideiglenes* eltiltás) elrendelésére irányuló eljárásban, ha a kérelmezett kifogásában az érvényesített külföldi szabadalom semmisségére hivatkozik, tekintettel arra, hogy ebben az esetben az eljáró bíróság nem dönt véglegesen az érvényesített szabadalom érvényességéről, hanem csak felméri, hogy a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja szerint joghatósággal rendelkező bíróság milyen döntést hozna, és ha az eljáró bíróság véleménye szerint fennáll az ésszerű, nem elhanyagolható lehetősége annak, hogy a joghatósággal rendelkező bíróság az érvényesített szabadalmat semmisnek nyilvánítja, az ideiglenes intézkedés — bitorlástól való eltiltás formájában történő — elrendelése iránti kérelmet elutasítja?

3. Az előző kérdésben említett eljárásban támaszthatók-e a 44/2001 rendelet 22. cikke 4. pontjának alkalmazhatóságára vonatkozóan a semmisségi kifogással szemben olyan alaki követelmények, amelyek értelmében a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja csak akkor alkalmazható, ha a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja szerinti joghatósággal rendelkező bíróság előtt már benyújtottak, vagy — a bíróság által meghatározott határidőn belül — benyújtanak megsemmisítés iránti keresetet, illetve, ha legalább kibocsátottak vagy kibocsátanak erre vonatkozó idézést a szabadalom jogosultja részére, vagy elegendő csupán semmisségi kifogás előterjesztése, és amennyiben igen, támaszthatók-e olyan követelmények az előterjesztett kifogás tartalmával szemben, hogy azt kellőképpen meg kell indokolni, és/vagy hogy e kifogás érvényesítését ne lehessen visszaélészerűnek tekinteni?

4. Ha az első kérdésre igenlő válasz adandó: A semmisségi kifogásnak az első kérdésben említett eljárásban történő előterjesztése után azzal a következménnyel marad-e fenn a bíróságnak a bitorlás megállapítása iránti kereset elbírálására vonatkozó joghatósága, hogy (amennyiben a felperes kívánja) a bitorlás megállapítása iránti eljárást a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja szerint joghatósággal rendelkező bíróságnak a szabadalom érvényesített nemzeti része érvényességére vonatkozó döntéséig fel kell függeszteni, vagy a keresetet el kell utasítani, mert a bíróság nem határozhat a döntés szempontjából meghatározó jelentőségű kifogásról, vagy a semmisségi kifogásra előterjesztése után a bíróságnak a bitorlás megállapítása iránti keresetre vonatkozó joghatósága is megszűnik?

5. Ha az első kérdésre igenlő válasz adandó: Levezetheti-e valamely nemzeti bíróság a 2001/44 rendelet 31. cikkéből olyan külföldi szabadalomra alapított ideiglenes intézkedés elrendelése (például határokon átnyúló bitorlástól való eltiltás) iránti kérelem elbírálására vonatkozó joghatóságát, amellyel szemben az érvényesített szabadalom semmisségére hivatkoznak, vagy (amennyiben megállapítható, hogy a 2001/44 rendelet 22. cikke 4. pontjának alkalmazhatósága a Rechtbanknak a bitorlás megállapítása iránti kereset elbírálására vonatkozó joghatóságát nem érinti) az érvényesített külföldi szabadalom semmisségének elbírálására vonatkozó joghatóságát?

6. Amennyiben a negyedik kérdésre igenlő válasz adandó: Milyen tényállás és körülmények szükségesek ahhoz, hogy a Van Uden-ügyben hozott ítélet 40. pontjában szereplő, a kérelmezett intézkedések tárgya és az eljáró bíróság államának területi joghatósága közötti valós összekötő kapocs fennállása megállapítható legyen?

7. Az Augstākās tiesas Senāts (Lett Köztársaság) által 2010. december 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-619/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Abban az esetben, ha egy külföldi bíróság határozatához mellékeltek a 44/2001 rendelet 54. cikke szerinti tanúsítványt, azonban azt az alperes arra hivatkozással vitatja, hogy részére nem kézbesítették a származási tagállamban benyújtott keresetet, van-e hatásköre a megkeresett tagállam bíróságának arra, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontjában meghatározott elismerést kizáró ok mérlegelése során ő maga megvizsgálja, hogy a tanúsítványban foglalt tájékoztatás összhangban áll-e a bizonyítékokkal? Összeegyeztethető-e a megkeresett tagállam bíróságának ilyen széles hatásköre a 44/2001 rendelet (16) és (17) preambulumbekzdésében rögzített igazságszolgáltatás iránt táplált kölcsönös bizalom elvével?

2. Összeegyeztethető-e a Charta 47. cikkével, és nem sérti-e az alperes említett rendelkezésben rögzített, tisztességes eljáráshoz való jogát az az alperes távollétében meghozott határozat, amely érdemben eldönt egy jogvitát, anélkül hogy megvizsgálná a kereset tárgyát vagy annak jogalapját, és nem tartalmaz semmilyen indokolást a határozat érdemi alátámasztására?

8. A Dublin Metropolitan District Court (Írország) által 2011. január 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-12/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Meghaladják-e a 261/2004 rendelet értelmében vett „rendkívüli körülményeket” az olyan körülmények, mint az izlandi Eyjafjallajökull vulkán kitörése miatti európai légtérlezárások, amelyek kiterjedt és hosszabb ideig tartó légiközlekedési zavarokat okoztak?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Kizárt-e ilyen esetekben az 5. és a 9. cikk szerinti ellátás biztosításra vonatkozó kötelezettség miatti felelősség?

3. A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Érvénytelen-e az 5. és 9. cikk annyiban, amennyiben sérti az arányosság és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, a Montreal Egyezményben kimondott, az „érdekek méltányos egyensúlyának” elvét, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16. és 17. cikkét?

4. Ügy kell-e értelmezni az 5. és 9. cikkben foglalt kötelezettséget, hogy az hallgatólagos időbeli és/vagy pénzügyi korlátozást tartalmaz arra az esetre, ha a járatörleszt „rendkívüli körülmény” okozta?

5. A negyedik kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Érvénytelen-e az 5. és 9. cikk annyiban, amennyiben sérti az arányosság és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, a Montreal Egyezményben kimondott, az „érdekek méltányos egyensúlyának” elvét, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16. és 17. cikkét?

9. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2011. január 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-11/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Jogosult-e az utas a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke szerinti kártalanításra, ha az indulás a rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében rögzített időhatárokon belüli időtartamot késett, az utolsó célállomásra történő érkezés időpontja azonban a menetrend szerinti érkezési időpontnál legalább három órával későbbi?

Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

2. Azon kérdés szempontjából, hogy a rendelet 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett késésről van-e szó, egy több részből álló repülőút esetén az egyes résztávokat vagy az utolsó célállomáshoz viszonyított távolságot kell-e alapul venni?

10. A Tribunal da Relação de Guimarães (Portugália) által 2011. január 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-13/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Figyelemmel a Bíróságnak a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításon alapuló kártérítés kizárását megalapozó körülményekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatára, egy olyan közlekedési balesettel kapcsolatban, amelyben valamely gépjármű és az úttesten átkelő gyalogos érintett, és amelynek következtében utóbbi testi sérüléseket és anyagi kárt szenvedett, ellentétesnek kell-e tekinteni a közösségi joggal, és különösen a — gépjárműhasználattal kapcsolatos polgári jogi felelősségről szóló — első (72/166/EGK) irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével, második (84/5/EGK) irányelv 2. cikkének (1) bekezdésével, illetve harmadik (90/232/EGK) irányelv ötödik (2005/14/EK) irányelv 4. cikke által beillesztett 1a. cikkével az említett károk megtérítésének — a portugál Código Civil 505. és 570. cikkének értelmezésével összhangban álló — kizárását abban az esetben, ha a kárt okozó esemény a gyalogosnak róható fel?
2. Igenlő válasz esetén, vagyis amennyiben a kártérítés említett kizárása a közösségi joggal ellentétes, összeegyeztethető-e a hivatkozott irányelvekkel a portugál polgári jogi szabályozás idézett rendelkezéseinek azon értelmezése, amely szerint helye van e kártérítés csökkentésének, illetve korlátozásának, figyelembe véve a baleset bekövetkezte tekintetében egyrészt a gyalogos vétkességét, másrészt pedig a gépjárművel kapcsolatos kockázatot?

11. A Korkein Oikeus (Finnország) által 2011. január 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-22/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 261/2004 rendeletet, és különösen annak 4. cikkét, hogy alkalmazása egy olyan visszautasított beszállásra korlátozódik, amely az üzemeltető légitársaság kereskedelmi okokból bekövetkező túlfoglalására vezethető vissza, vagy alkalmazni kell-e a rendeletet olyan visszautasított beszállásra is, amelynek egyéb okai vannak, így például üzemi problémák? 2. Úgy kell-e értelmezni a rendelet 2. cikkének j) pontját, hogy az abban hivatkozott ésszerű indokok olyan tényezőkre korlátozódnak, amelyek a légiutasokkal kapcsolatosak, vagy a visszautasított beszállásnak lehetnek egyéb ésszerű indokai is? Ha a rendelet úgy kell értelmezni, hogy a beszállást a légiutassal kapcsolatos okokon kívüli egyéb indok alapján is meg lehet tagadni, akkor úgy kell-e azt értelmezni, hogy a beszállás visszautasítása a légi járatoknak a (14) és (15) preambulumbekkezdésben említett rendkívüli körülmények miatti átszervezése esetében is ésszerű?
3. Úgy kell-e értelmezni a rendeletet, hogy a rendelet 5. cikkének (3) bekezdése alapján a légifuvarozó a rendkívüli körülmények miatt törölt légi járaton kívül a későbbi légi járatok utasai tekintetében is mentesülhet a felelőssége alól, amennyiben megkísérelte a működését érintő rendkívüli körülmény — például egy sztrájk — negatív következményeit úgy felosztani az utasok e körében, amely nagyobb, mint a törölt légi járat légiutasainak csoportja, hogy a későbbi légi járatokat akként szervezte át, hogy egy utas utazása se késsen méltánytalanul sokat? Más szavakkal hivatkozhat-e a légifuvarozó rendkívüli körülményekre azon későbbi légi járat utasaival szemben is, akiknek az utazását a szóban forgó esemény nem érintette közvetlenül? Nagy különbséget jelent-e ennyiben az, hogy a légiutas helyzete és kártalanítási igénye a rendeletnek a visszautasított beszállásra vonatkozó 4. cikke alapján vagy a légi járat-törlésre vonatkozó 5. cikke alapján ítélandó-e meg?

Közigazgatási ügyszak

1. A Bundesverwaltungsgericht (Németország) által 2010. november 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-544/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Az utoljára a 2010. február 9-i 116/2010/EU bizottsági rendelettel módosított, az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló, 2006. december 20-i 1924/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikke (3) bekezdésének a 2. cikke (2)

bekezdésének 5. pontjával vagy 10. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett első mondata értelmében vett állításnak az egészségre vonatkozó jellege a fizikai állapot tartós javítását célzó, kedvező táplálkozási vagy élettani hatást kíván-e meg, vagy átmeneti, azaz az ételmyszer bevitelének és emésztésének időszakára korlátozó hatás is elegendő?

2. Abban az esetben, ha már önmagában valamely kedvező átmeneti hatás állítása is vonatkozhat az egészségre:

Annak feltételezéséhez, hogy e hatás a rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (15) preambulumbekzdése értelmében valamely anyag hiányán vagy csökkentett mennyiségén alapul, elegendő-e, ha az állítás kizárólag arra vonatkozik, hogy az effajta ételmyszerekből általában származó, gyakran károsnak vélt hatás a konkrét esetben csekély mértékű?

3. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Összeegyeztethető-e az Európai Unióról szóló szerződés 2007. december 13-án hatályos változata (3) 6. cikke (1) bekezdésének az Európai Unió Alapjogi Chartája 2007. december 12-én hatályos változata 15. cikkének (1) bekezdésével (a foglalkozás megválasztásának szabadsága) és 16. cikkével (a vállalkozás szabadsága) összefüggésben értelmezett első albekezdésével, ha valamely bortermelő vagy borforgalmazó számára abszolút módon megtiltják a jelen ügy [eredeti 3. o.] tárgyát képezőhöz hasonló jellegű, egészségre vonatkozó állítást tartalmazó reklámot, amennyiben ezen állítás helytálló?

2. A Bundesverwaltungsgericht (Németország) által 2010. december 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-564/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A nemzeti jog szerint a szabálytalanság révén jogtalanul megszerzett előny visszafizetése mellett megfizetendő kamatra való jogosultság elévülésére is vonatkozik-e a rendelet 3. cikke?

Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2. Az időszakoknak a rendelet 3. cikkének (3) bekezdése által megkívánt összehasonlításába egyedül az időszak tartamát kell-e bevonni, vagy azokat a nemzeti rendelkezéseket is figyelembe kell-e venni, amelyek az időszak kezdetét további körülmények fennállásától függetlenül a (jelen esetben a kamatra való) jogosultság keletkezése szerinti naptári év végére tolják ki?

3. A kamatra való jogosultság szempontjából is a szabálytalanság elkövetésével, illetve a folyamatos vagy ismételt szabálytalanság megszűnésével kezdődik-e az elévülési idő még akkor is, ha a kamatra való jogosultság csak későbbi időszakokra vonatkozik, és ezért az csak később jön létre? A rendelet 3. cikke (1) bekezdésének második albekezdése révén a kamatra való jogosultság szempontjából is a szabálytalanság megszűnésének időpontjára tolódik-e ki az elévülés kezdete a folyamatos vagy ismételt szabálytalanságok esetében?

4. Mikor szűnik meg a hatáskörrel rendelkező hatóság — a szóban forgó (jelen esetben a kamatra való) jogosultságot alapvetően megállapító — határozatának a rendelet 3. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésének második mondata szerinti megszakadást kiváltó hatása?

3. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2010. december 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-578/10. sz. ügy), (C-579/10. sz. ügy), (C-580/10. sz. ügy)²

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Az EK 18. cikkre (jelenleg EUMSZ 21. cikk) figyelemmel a közösségi jog hatálya alá tartozó helyzetről van-e szó akkor, ha a tagállam egy gépjármű saját közúthálózatán történő használatának megkezdését adó alá veti, amennyiben e gépjárművet valamely másik tagállamban vették nyilvántartásba, azt e másik tagállam lakója adta kölcsön, és azt az első tagállam lakója e tagállam területén használja?

---

² A megjelölt ügyekben a feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

4. A Naczelny Sąd Administracyjny (Lengyel Köztársaság) által 2010. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-588/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Tekintettel arra, hogy a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 90. cikkének (1) bekezdése értelmében az értékesítés bekövetkezte utáni árendemény esetén az adóalapot a tagállamok által meghatározott feltételek szerint megfelelő mértékben csökkenteni kell, e feltételek fogalma valamely olyan feltételt is felölel-e, mint amelyet a forgalmi adóról szóló, 2004. március 11-i módosított törvény (Dz. U. 54. száma, 535. alszám) 29. cikkének (4a) bekezdése ír elő, amely az adóalapnak a kiállított számlában rögzített adóalaphoz képest történő csökkentéséhez való jogot attól teszi függővé, hogy az adóalany az azon adómegállapítási időszakra vonatkozó adóbevallás benyújtási határidejének lejárta előtt, amelyben a termék beszerzője vagy a szolgáltatás igénybevevője a helyesbített számlát kézhez kapta, rendelkezzen olyan elismervénnyel, amely igazolja, hogy a helyesbített számlát a számla tárgyát képező termék beszerzője vagy szolgáltatás igénybevevője kézhez vette, és e feltétel a hozzáadottérték-adó semlegességének követelményével és az arányosság elvével sem ellentétes?

5. A High Court of Justice (Chancery Division) (Egyesült Királyság) által 2010. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-591/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Ha az adóalany részéről olyan HÉA-túlfizetésre került sor, amelyet a tagállam az EU HÉA-szabályozásának követelményeivel ellentétesen szedett be, összhangban áll-e az uniós joggal a tagállam által biztosított olyan jogorvoslat, amely kizárólag a) a túlfizetés összegének visszatérítéséből és b) a nemzeti szabályozás — mint például a Value Added Tax Act 1994 (a hozzáadottérték-adóról szóló 1994. évi törvény) 78. cikke — értelmében ezen összeg után járó egyszerű kamatból áll?

2. Amennyiben nem, a tagállam szempontjából a túlfizetés használati értéke és/vagy az adóalany szempontjából e pénzeszeg rendelkezésre állásának hiányából eredő kár megtérítéseként előírja-e az uniós jog, hogy a tagállam által biztosított jogorvoslatnak lehetőséget kell nyújtania a) a túlfizetés összegének visszatérítésére és b) a kamatos kamat megfizetésére?

3. Az első és a második kérdésre adott nemleges válasz esetén a túlfizetés összegének visszatérítése mellett a túlfizetés és/vagy a kamat használati értékére figyelemmel az uniós jog milyen tartalmú jogorvoslat biztosítását követeli meg a tagállam részéről?

4. Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén a tényleges érvényesülés uniós jogi elve megköveteli-e a tagállamtól a nemzeti jogban meglévő korlátozások (mint például a Value Added Tax Act 1994 78. és 80. cikke) alkalmazásának mellőzését minden olyan nemzeti követelés vagy jogorvoslat esetén, amely egyébként az adóalany rendelkezésére állna a Bíróság első három kérdésre adott válaszában megállapított uniós jogi jogosultság érvényesítésére, vagy elegendő, ha a nemzeti bíróság kizárólag e nemzeti követelések vagy jogorvoslatok egyike vonatkozásában mellőzi az efféle korlátozások alkalmazását? Milyen más elvek alapján kell érvényesítenie a nemzeti bíróságnak ezen uniós jogi jogosultságot a tényleges érvényesülés uniós jogi elvével való összhang elérése érdekében?

6. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2010. december 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-587/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Lehetővé teszi-e a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv a tagállamoknak, hogy csak akkor állapítsák meg az adómentes Közösségen belüli termékértékesítést, ha az adóalany a vevő HÉA-azonosítószámát számviteli bizonyítékkal igazolja?

2. Releváns-e az e kérdésre adandó válasz szempontjából az, — hogy a vevő esetében egy harmadik országban székhellyel rendelkező vállalkozóról van-e szó, aki ugyan egy láncügylet keretében az egyik tagállamból a másik tagállamba adta fel a termékértékesítés tárgyát, HÉA- szempontból azonban a tagállamok egyikében sincs nyilvántartva, és

— hogy az adóalany igazolta-e a Közösségen belüli termékbeszerzésre vonatkozó adóbevallás vevő általi benyújtását?

7. A Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Németország) által 2010. december 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-590/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája 2. cikkének (1) bekezdésére és 3. cikkének (1) bekezdésére tekintettel úgy kell-e értelmezni a 91/439/EGK irányelv 1. cikkének (2) bekezdését, valamint 8. cikkének (2) és (4) bekezdését, hogy azok lehetővé teszik a tagállam (a „fogadó tagállam”) számára az olyan B kategóriájú vezetői engedély elismerésének mellőzését, amelyet valamely másik tagállam (a „kiállító tagállam”) a tartózkodási helyet illetően a 91/439/EGK irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában rögzített követelmény magából a vezetői engedélyből kitűnő megsértése mellett adott ki olyan személynek, akivel szemben a fogadó tagállam korábban a 91/439/EGK irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedéseket hozott, amennyiben e személy a kiállító tagállamban később a tartózkodási helyre vonatkozó követelmény vezetői engedélyből kitűnő megsértése nélkül C kategóriájú vezetői engedélyt szerzett?
2. Ha e kérdésre igenlő válasz adandó, akkor a fogadó tagállam az e személynek kiadott C kategóriájú vezetői engedély elismerését is megtagadhatja-e?

6. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2010. december 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-594/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Ellentétesek-e a hatodik irányelv 17. cikke (6) bekezdésének második albekezdésével a levonást korlátozó szabályozás szóban forgókhöz hasonló módosításai, amelyek révén a tagállam az e rendelkezésben a bizonyos termékekhez és szolgáltatásokhoz kapcsolódó levonás kizárása (kizárásának fenntartása) vonatkozásában biztosított lehetőséggel kívánt élni, ha a levonásból kizárt összeg a módosítások folytán a legtöbb esetben emelkedett, de a levonást korlátozó szabályozás alapgondolata és rendszere változatlan maradt?
2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén a nemzeti bírónak a levonást korlátozó szabályozást teljes mértékben figyelmen kívül kell-e hagynia, vagy elegendő-e, ha a szabályozást annyiban hagyja figyelmen kívül, amennyiben az a hatodik irányelv hatálybalépése idején hatályban lévő kizárások vagy korlátozások alkalmazási körét kiterjesztette?

7. A Najvyšší súd (Szlovák Köztársaság) által 2010. december 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-599/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovák

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Összhangban van-e az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szóban forgó időszakban hatályos változatával azon értelmezés, amely szerint az irányelv együttesen értelmezett 51. és 2. cikke értelmében — a hátrányos megkülönböztetés tilalmának és a közbeszerzési eljárások átláthatóságának elvét figyelembe véve — az ajánlatkérő szerv az ajánlatot illetően köteles pontosítást kérni, tiszteletben tartva a hivatkozott irányelv 45–50. cikke szerint benyújtott igazolások és iratok kiegészítésére vagy pontosítására felhívott személy alanyi eljárási jogát, amennyiben az ajánlattevő ajánlatának vitatható vagy nem egyértelmű értelmezése az ajánlattevő versenyből való kizárását vonhatja maga után?
2. Összhangban van-e az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szóban forgó időszakban hatályos változatával azon értelmezés, amely szerint a hivatkozott irányelv együttesen értelmezett 51. és 2. cikke értelmében — a hátrányos megkülönböztetés tilalmának és a közbeszerzési eljárások átláthatóságának elvét

tekintetbe véve — az ajánlatkérő szerv az ajánlatot illetően nem köteles pontosítást kérni, amennyiben bizonyítottan tekinti, hogy nem teljesültek a közbeszerzés tárgyára vonatkozó követelmények?

3. Összhangban van-e az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 51. és 2. cikkének a szóban forgó időszakban hatályos változatával a nemzeti jog azon rendelkezése, amely szerint az ajánlat értékelésére felállított bizottságnak pusztán lehetősége van arra, hogy írásban felhívja az ajánlattevőt az ajánlatra vonatkozó pontosítások megtételére?

4. Összhangban van-e a 2004/18/EK irányelv 55. cikkével az ajánlatkérő szerv azon eljárása, amely szerint kirívóan alacsony ár esetén ez utóbbi nem köteles az ajánlattevőt pontosítás megtételére felhívni, és hogy azon kérdés megfogalmazására tekintettel, amelyet az ajánlatkérő szerv a kirívóan alacsony árra hivatkozással az I. és II. rendű felperesnek feltett, utóbbiaknak volt-e lehetőségük kimerítően kifejteni benyújtott ajánlatuk alapvető jellegzetes elemeit?

8. Az Upravno sodišče Republike Slovenije (Szlovénia) által 2010. december 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-603/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovén

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a 90/434/EGK irányelv 11. cikkében foglalt rendelkezést, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a Szlovén Köztársaság — tagállamként — attól tesz függővé egy gazdasági társaság részére annak átalakulását (a társaság egyik részének kiválását és új társaság alapítását) követően nyújtandó adókedvezményt, hogy a társaság határidőn belül nyújtja-e be az adókedvezmény engedélyezésére irányuló kérelmét, amely kedvezmény az előírt feltételek teljesítése esetén az átalakulásakor jár, avagy egy olyan rendelkezés, amelynek értelmében az adóalany a határidő lejártát követően automatikusan elveszíti a nemzeti szabályozás által előírt adókedvezményeket?

9. A Conseil d'État (Franciaország) által 2010. december 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-606/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikkét alkalmazni kell-e a harmadik országok állampolgárainak azon tagállam területére való visszatérésére, amely számukra ideiglenes tartózkodási engedélyt adott ki, amennyiben a tagállam területére való visszatérés nem tesz szükségessé más tagállam területére való belépést, azon való átutazást, illetve ott-tartózkodást?

2. Mely feltételek mellett adhat ki valamely tagállam harmadik országok állampolgárai részére a rendelet 5. cikke (4) bekezdésének a) pontja szerinti, visszautazásra jogosító vízumot? Közelebbről, az ilyen vízum korlátozhatja-e a belépést a tagállam területére?

3. Amennyiben a 2006. március 15-i rendelet — a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló, 1990. június 19-i egyezmény e rendelettel történt módosítását megelőzően hatályos szövegének rendelkezéseivel megengedettekkel ellentétben — kizárja annak minden lehetőségét, hogy a kizárólag a tartózkodási engedély iránti első kérelem vagy menedékjog iránti kérelem elbírálása során kiadott ideiglenes tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok a tagállamok területére beléphessenek, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elve nem teszi-e szükségessé, hogy átmeneti intézkedéseket írjanak elő a pusztán a tartózkodási engedély iránti első kérelem vagy menedékjog iránti kérelem elbírálása során kiadott ideiglenes tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli olyan állampolgárok tekintetében, akik elhagyták a területet és oda a 2006. március 15-i rendelet hatálybalépését követően kívánják visszatérni?

10. A Korkein hallinto-oikeus (Finnország) által 2010. december 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-615/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Vonatkozik-e az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv— az ezen irányelv 10. cikkét, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 346. cikk (1) bekezdésének b) pontját és az 1958. április 15-i 255/58 tanácsi határozattal jóváhagyott fegyverek, lőszer és hadianyagok jegyzékét figyelembe véve — az egyébként az irányelv hatálya alá tartozó szerződésre, ha a szerződés tárgyát az ajánlattevő állítása szerint kifejezetten katonai célra kívánják felhasználni, annak azonban a civil piacon messzemenően hasonló műszaki hasznosítása is létezik?

11. A Kammarrätten i Stockholm — Migrationsöverdomstolen (Svédország) által 2010. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-620/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 343/2003 rendeletet, hogy a menedékjog iránti kérelem visszavonása nem befolyásolja a rendelet alkalmazhatóságát többek között a 343/2003 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének rendelkezései és/vagy annak tükrében, hogy a rendelet a 4. cikke (5) bekezdésének második albekezdésén, valamint a 16. cikke (3) és (4) bekezdésén kívül nem tartalmaz további előírásokat a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásért fennálló tagállami felelősség megszűnését illetően?
2. A fenti kérdés megválaszolása szempontjából van-e jelentősége az eljárás azon szakaszának, amelyben a menedékjog iránti kérelmet visszavonták?

12. Az Administrativen sad Varna (Bulgária) által 2010. december 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-621/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 80. cikke (1) bekezdésének c) pontját, hogy a kapcsolt személyek közötti termékértékesítés esetén, amennyiben az ellenérték magasabb, mint a szabadpiaci forgalmi érték, az adóalap csak akkor egyezik meg az ügylet szabadpiaci forgalmi értékével, ha az értékesítő nem teljes mértékben jogosult a termékértékesítés tárgyát képező termékek adásvétele, illetve előállítás után előzetes felszámított adó levonására?
2. Úgy kell-e értelmezni a 2006/112 irányelv 80. cikke (1) bekezdésének c) pontját, hogy a tagállam, ha az értékesítő gyakorolta a kapcsolt személyek között a szabadpiaci forgalmi értéknél magasabb értéken egymás után végrehajtott termékértékesítések tárgyát képező termékek és szolgáltatások után előzetesen felszámított adó teljes levonásához való jogot, és ezen adólevonási jognak az irányelv 173–177. cikke szerinti korrekciója nem került sor, nem hozhat olyan intézkedést, amely adóalapként kizárólag a szabadpiaci forgalmi értéket határozza meg?
3. Kimerítően sorolja-e fel a 2006/112 irányelv 80. cikkének (1) bekezdése azokat az eseteket, amelyek feltételét képezik annak, hogy a tagállamok olyan intézkedéseket hozzanak, amelyek alapján az adóalapot termékértékesítés esetén az ügylet szabadpiaci forgalmi értéke képezi.
4. Megengedhető-e a Zakon za danak varhu dobavenata stoynost (a hozzáadottérték-adóról szóló törvény) 27. cikke (3) bekezdésének 1. pontjában foglalthoz hasonló nemzeti jogi szabályozás a 2006/112 irányelv 80. cikke (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában felsorolt körülményektől eltérő körülmények között?
5. Közvetlen hatállyal bír-e a 2006/112 irányelv 80. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti rendelkezés a jelenlegihez hasonló esetben, és azt a nemzeti bíróság közvetlenül alkalmazhatja-e?

13. A Commissione Tributaria Provinciale di Parma (Olaszország) által 2010. december 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-613/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Fennáll-e ütközés egyrészt a 633/72 DPR 19. cikkének (5) bekezdése és 19a. cikke, másrészt a 77/388/EGK irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontja, valamint a 2001. május 23-i COM(2001) 260 végleges és 2000. június 7-i COM(2000) 348 végleges dokumentumok között, továbbá fennáll-e HÉA-szabályozás tekintetében eltérő bánásmód közösségi szinten, melynek következménye az európai jogrendekkel történő harmonizáció szükségessége, tekintve, hogy az egyes tagállamok bizonyos feltételek között csökkentett mértékű adót megállapító szabályozást alkalmaznak?

14. A Verwaltungsgericht Mainz (Németország) által 2011. január 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-1/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A szállítási folyamat részvevőire is irányadó-e a hulladékszállításról szóló, 2006. június 14-i 1013/2006/EK európai parlamenti és a tanácsi rendelet 18. cikkének (4) bekezdése?
2. Ha nem: Az üzleti titok védelme érdekében korlátozza-e a Közösségek elsődleges joga az említett rendelet 18. cikkének (1) bekezdését?
3. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Az üzleti titok védelme érdekében korlátozza-e az említett rendelet 18. cikkének (4) bekezdése a szállítást szervező személyeknek a 18. cikk (1) bekezdése szerinti azon kötelezettségét, hogy a VII. mellékletben szereplő dokumentumban a hulladék címezte számára megnevezze a hulladéktermelőt vagy -begyűjtőt?
4. A harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Az érdekek (üzleti érdekek egyrésztől, környezetvédelem másrésztől) eseti mérlegelésétől függ-e a korlátozás mértéke?

15. A Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Németország) által 2011. január 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-4/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a II. dublini rendelet 3. cikke (2) bekezdésének első mondatát, amelynek értelmében a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti felelősségtől eltérve a tagállam akkor is megvizsgálhatja a hozzá benyújtott menedékkérel iránti kérelmet, ha annak elbírálásáért a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében valamely másik tagállam felelős (a továbbiakban: felelős tagállam) (úgynevezett átvétel), hogy a tagállam arra vonatkozó kötelezettségét, hogy az érintett menedékkérő javára éljen a számára e rendelkezés által biztosított lehetőséggel, nem csupán a menedékkérő személyében rejlő vagy az egyedi eset egyéb sajátosságaiból fakadó, hanem a menedékkérőknek az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) szerinti alapvető jogait a felelős tagállamban veszélyeztető helyzetből eredő okok is megalapozhatják?
2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:
A Charta 3. cikkének (1) bekezdésében, 4. cikkében, 18. cikkében, 19. cikkének (2) bekezdésében és 47. cikkében foglalt alapvető jogok tiszteletben tartásának garanciájára tekintettel a tagállamnak a felelős tagállamban fennálló helyzet miatti átvételi kötelezettségét megalapozó releváns okok már abból levezethetők-e, hogy a felelős tagállam előre nem látható időn át jelentős mértékben nem teljesít a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló, 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelv és a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelv rendelkezései által támasztott egyes követelményeket és/vagy — egyidejűleg — több követelményt?
3. A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:
A Charta fent hivatkozott garanciáira tekintettel köteles-e a tagállam a II. dublini rendelet 3. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti lehetőséggel élni mindenesetre akkor, ha a felelős tagállamban különösen súlyos, a menedékkérők számára biztosított eljárási garanciákat alapvetően megkérdőjelező vagy az átadott menedékkérők létét vagy fizikai épségét veszélyeztető hiányosságok állnak fenn?
4. A második vagy harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A tagállam arra vonatkozó kötelezettsége, hogy éljen a II. dublini rendelet 3. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti lehetőséggel, az átvétel gyakorlásához való, e tagállammal szemben érvényesíthető alanyi jogot keletkeztet-e a menedékkérő javára?

16. A Tribunale di Palermo (Olaszország) által 2011. január 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-7/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e érteni a[z emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 77.] cikkének (2) bekezdését, hogy a gyógyszerészeknek is rendelkezniük kell engedéllyel a gyógyszerek nagykereskedelmi forgalmazására, vagy a közösségi jogalkotó célja az volt, hogy mentesítse a gyógyszerészeket ezen engedély alól, ahogyan az a (36) preambulumbekszedésből kiolvasható?

2. Hogyan kell helyesen értelmezni a gyógyszerek nagykereskedelmi forgalmazásának az irányelv 76–84. cikke szerinti engedélyezésére vonatkozó szabályozást, különös tekintettel azon előírt követelményekre, amelyek szerint a gyógyszerészek (mint természetes személyek és nem mint társaságok), akik a nemzeti szabályozás alapján ilyen minőségükben már rendelkeznek gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó engedéllyel, gyógyszerek forgalmazására is jogosultak?

17. A Cour d'Appel de Bruxelles (Belgium) által 2011. január 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-9/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Ellentétes-e az EK-Szerződés 49. cikkével egy olyan tagállami rendelkezés alkalmazása, mint az 1983. április 11-i törvény 29. cikk (2) bekezdésének d) pontja, amennyiben:

ez a rendelkezés egyrészt a követelésekből vagy a koordinációs központok létrehozásáról szóló, 1982. december 30-i 187. sz. királyi rendelet alapján valamely koordinációs központ számára nyújtott kölcsönökből származó jövedelmek jogosultjai számára a fiktív forrásadó alkalmazásával adójóváírást tesz lehetővé, ha az üzleti tevékenységének gyakorlása érdekében Belgiumban használt materiális javak beszerzéséhez — koordinációs központ által vagy azon keresztül — kölcsöntőkét igénybe vevő társaság e javak használati jogát egy olyan belgiumi illetőségű társaság számára biztosítja, amely ugyanannak a cégcsoportnak a tagja, másrészt azonban ez a rendelkezés nem teszi lehetővé adójóváírást alkalmazását, ha ugyanaz a társaság ugyanazon javak használati jogát egy olyan társaság számára biztosítja, amely szintén ugyanannak a cégcsoportnak a tagja, azonban Belgiumon kívüli tagállami illetőségű?

2. Úgy kell-e értelmezni az EK-Szerződés 49. cikkével összefüggésben értelmezett 10. cikkét, hogy az tiltja az olyan rendelkezéseket, mint az 1982. december 30-i 187. sz. királyi rendelet 29. cikke (2) bekezdése d) pontjának olyan értelmezését, amely a követelésekből vagy a koordinációs központok létrehozásáról szóló, 1982. december 30-i 187. sz. királyi rendelet alapján valamely koordinációs központ számára nyújtott kölcsönökből származó jövedelmek jogosultjai számára a fiktív forrásadó alkalmazásával biztosított adójóváírást annak a feltételnek rendeli alá, hogy az e követelések vagy kölcsönök útján finanszírozott materiális javakra vonatkozóan a csoport egyik tagja sem — tehát nemcsak az a társaság, amelyik e finanszírozásnak köszönhetően a materiális javakat beszerezte, és amelyik azokat üzleti tevékenységének gyakorlása érdekében Belgiumban használja — engedhet át semmilyen használati jogot a cégcsoport egy másik tagállamban letelepedett tagja számára?

18. Az Upper Tribunal (Tax & Chancery Chamber) (Egyesült Királyság) által 2011. január 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-18/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Amennyiben egy tagállam (mint például az Egyesült Királyság) egy másik tagállamban (például Hollandiában) székhellyel és adózási szempontból illetőséggel rendelkező társaság nyereségét és veszteségét beszámítja az adóalapjába annyiban, amennyiben a nyereség a holland társaságnak az Egyesült Királyságban található állandó telephely útján kifejtett üzleti tevékenységéből származik, úgy

korlátozza-e az Egyesült Királyság egy másik tagállam állampolgárának azt a szabadságát, hogy az EUMSZ 49. cikk (korábban EK 43. cikk) értelmében az Egyesült Királyságban letelepedjen azáltal, hogy megtiltja egy nem az Egyesült Királyságban illetősséggel rendelkező társaság Egyesült Királyságban található állandó telephelye által az Egyesült Királyságban elszenvedett veszteségeknek valamely egyesült királyságbeli társaság részére cégcsoport-kedvezmény útján történő átadását, ha e veszteségek bármely része vagy az e veszteségek kiszámítása során figyelembe vett bármely egyéb összeg „(...) (meg)jegyezik (...) azzal az összeggel, vagy (benne) foglaltatik (...) abban az összegben, amely valamely külföldi adó szempontjából (egy adott időszak tekintetében) levonható a társaság vagy bármely más személy Egyesült Királyságon kívül keletkezett nyereségéből vagy máskülönben elszámolható annak terhére”, azaz csak abban az esetben engedi meg az Egyesült Királyságban található állandó telephely számára az Egyesült Királyságban keletkezett veszteségek átadását, ha nyilvánvaló, hogy a kérelem előterjesztésének időpontjában nem kerülhet sor levonásra vagy elszámolásra az Egyesült Királyságon kívüli más államban (beleértve a többi tagállamot, például Hollandiát is), és nem elegendő, hogy a tengerentúlon igénybe vehető kedvezményt ténylegesen nem kérik, és olyan körülmények között, ha nincsen olyan egyenértékű feltétel, amely alkalmazható lenne az Egyesült Királyságban illetősséggel rendelkező társaság Egyesült Királyságban keletkezett veszteségeinek átadására?

2. Amennyiben igen, úgy ez a korlátozás igazolható-e

a) kizárólag a veszteségek kétszeres elszámolása megakadályozásának szükségességével, vagy

b) kizárólag az adóztatási hatáskör tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása megőrzésének szükségességével, vagy

c) azzal, hogy az adóztatási hatáskör tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása a veszteségek kétszeres elszámolásának megakadályozásával együtt megőrizhető legyen?

3. Amennyiben igen, úgy arányban áll-e a korlátozás a fenti igazoló okkal vagy okokkal?

4. Megköveteli-e az uniós jog az Egyesült Királyságtól azt, hogy jogorvoslatot biztosítson az egyesült királyságbeli társaság részére például azzal, hogy az cégcsoport-kedvezményt kérhessen nyeresége terhére, amennyiben a holland társaság jogainak bármely korlátozása nem igazolható, vagy a korlátozás az igazoló okokkal nem áll arányban?

19. A Korkein hallinto-oikeus (Finnország) által 2011. január 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-33/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 77/388/EGK hatodik HÉA- irányelv 15. cikkének 6. pontját, hogy azok a kereskedelmi célú légitársaságok is az „elsősorban a fizető nemzetközi forgalomban működő légiforgalmi társaságok” körébe tartoznak, amelyek vállalkozások és magánszemélyek szükségleteinek kielégítésére elsősorban a fizető nemzetközi charter forgalomban működnek?

2. Úgy kell-e értelmezni a 77/388/EGK hatodik HÉA-irányelv 15. cikkének 6. pontját, hogy az abban előírt adómentesség csak a légi járművek olyan szállítására vonatkozik, amelyet közvetlenül az elsősorban a fizető nemzetközi forgalomban működő légiforgalmi társaságok hajtanak végre, vagy ezen adómentesség a légi járművek olyan gazdasági szereplők részére történő szállítására is vonatkozik, akik, illetve amelyek maguk nem működnek a fizető nemzetközi légiforgalomban, de a légi járművet egy ezen ágazatban működő gazdasági szereplőnek adják használatba?

3. Releváns-e a második kérdésre adandó válasz szempontjából az, hogy a légi járművek tulajdonosa a légi járművek használatáról kiállított számlát a tulajdonos részvényeit birtokló és a beszerzett légi járműveket elsősorban saját üzleti és/vagy magáncéljaira használó magánszemélynek adja tovább, ha figyelembe vesszük, hogy a légitársaság a légi járműveket egyéb járatok indítására is használhatta?

20. A Consiglio di Stato — Sezione Seconda (Olaszország) által 2011. január 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-36/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Amennyiben valamely tagállam úgy döntött, hogy a közös európai fajtajegyzékbe már felvett GMO-k termesztésének engedélyezését olyan általános jellegű intézkedéseknek veti alá, amelyek biztosítják az

előbbieknél a hagyományos vagy bionövényekkel való együttes jelenlétét, úgy kell-e értelmezni a 2001/18/EK irányelv 26a. cikkét — a 2003/556/EK és az azt felváltó 2010/200/1 ajánlásokkal összefüggésben értelmezve —, hogy az általános intézkedések elfogadását megelőző időszakban

- a) a közös európai fajtajegyzékbe már felvett GMO-k esetében meg kell adni az engedélyt;
- b) vagy az általános jellegű intézkedések elfogadásáig az engedély iránti kérelem elbírálását fel kell függeszteni;
- c) vagy az engedélyt olyan megfelelő intézkedések előírásával kell megadni, amelyek révén a konkrét esetben elkerülhető az — akár nem szándékos — kapcsolat is az engedélyezett, genetikailag módosított növények és a közelükben lévő hagyományos vagy bionövények között?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

1. A Bíróság (harmadik tanács) 2011. január 20-i ítélete (a Tribunal Superior de Justicia de Castilla La Mancha (Spanyolország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — CLECE, S.A. kontra María Socorro Martín Valor, Ayuntamiento de Cobisa (C-463/09. sz. ügy)

A munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját úgy kell értelmezni, hogy ezen irányelv nem alkalmazandó olyan esetre, amelyben valamely önkormányzat, amely helyiségeinek takarításával korábban magánvállalkozást bízott meg, úgy dönt, hogy megszünteti az ezen utóbbival kötött szerződést, és új személyzet e célból történő alkalmazásával maga látja el az említett helyiségekben a takarítási tevékenységet.

Polgári ügyszak

1. A Bíróság elnökének 2010. november 16-i végzése (a Tribunal da Relação do Porto (Portugália) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-315/10. sz. ügy)³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlesztését.

2. A Bíróság (ötödik tanács) 2010. december 15-i végzése (az Audiencia Provincial de Oviedo (Spanyolország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-352/10. sz. ügy)⁴

Az Audiencia Provincial de Oviedo által a 2010. június 22-i határozattal előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

3. A Bíróság (második tanács) 2011. január 27-i ítélete (a Tribunale di Milano (Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Flos SpA kontra Semeraro Casa e Famiglia SpA (C-168/09. sz. ügy)

1. A formatervezési minták oltalmáról szóló, 1998. október 13-i 98/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 17. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan tagállami szabályozás,

³ A kérdés: Hírlevél I. évf. 5. szám, Polgári ügyszak, 4. szám alatt

⁴ A kérdés: Hírlevél I. évf. 6. szám, Polgári ügyszak, 2. szám alatt

amely kizárja az e tagállam szerzői jogi jogszabályai által biztosított védelem alól az olyan formatervezési mintákat, amelyek valamely tagállamban vagy tagállam tekintetében lajstromozásra kerültek, és amelyek e szabályozás hatálybalépését megelőzően a közkinccs részévé váltak, noha megfelelnek az e védelem nyújtásához előírt valamennyi feltételnek.

2. A 98/71 irányelv 17. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan tagállami szabályozás, amely az olyan formatervezési minták szerzői jogi védelmét, amelyek — noha megfelelnek az e védelem nyújtásához előírt valamennyi feltételnek — e szabályozás hatálybalépését megelőzően a közkinccs részévé váltak, akár egy jelentős időtartamra, nevezetesen tíz évre, akár teljesen kizárja olyan harmadik személyek tekintetében, akik az adott államban már gyártottak és forgalmaztak az e formatervezési mintáknak megfelelően előállított termékeket, függetlenül attól, hogy ezen aktusokat mikor hajtották végre.

Közigazgatási ügyszak

1. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2010. október 6-i végzése (a Tribunal Supremo (Spanyolország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Immogolf SA kontra Dirección General de Tributos de la Consejería de Economía y Hacienda de la Comunidad Autónoma de Murcia (C-487/09. sz. ügy)

A tőkeemelés [helyesen: tőkefelhalmozást] terhelő közvetett adókról szóló, 1969. július 17-i 69/335/EGK tanácsi irányelvvel, illetve közelebbről ezen irányelv 11. cikkének a) pontjával és 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjával nem ellentétes az 1991. június 6-i 18/91. sz. törvénnyel módosított, az értékpapírok kereskedelméről szóló, 1988. július 28-i 24/1988. sz. törvény 108. cikkének (2) bekezdéséhez hasonló olyan tagállami szabályozás, amely a társaságok közbeiktatásával történő ingatlan-átruházások esetében történő adóelkerülés megakadályozása érdekében vagyonaátruházási adót vet ki az értékpapírok átruházására, amennyiben az olyan társaságok tőkéjében fennálló részesedés átruházását jelenti, amelyek vagyonát legalább 50 %-ban ingatlanok alkotják, és amennyiben a szerző fél a szóban forgó átruházás következtében a társaság feletti irányítást lehetővé tevő befolyást szerez, még akkor is, ha egyrészt a felek szándéka nem az adófizetés elkerülésére irányult, és másrészt tisztán operatív társaságokról van szó, és az ingatlanok nem választhatók el az e társaságok által végzett gazdasági tevékenységtől.

2. A Bíróság (nagytanács) 2011. január 25-i ítélete (az Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich (Ausztria) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Michael Neukirchinger kontra Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen (C-382/08. sz. ügy)

Az EK 12. cikkel ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint az alapügybeli, amely a hőlégballonos repülések e tagállamban történő szervezéséhez, és e szabályozás be nem tartása esetén közigazgatási szankciók terhe mellett

— előírja a más tagállamban lakóhellyel rendelkező vagy ott letelepedett olyan személy számára, aki e másik tagállamban kereskedelmi célú hőlégballonos repülések szervezésére vonatkozó engedély jogosultja, hogy az első tagállamban lakóhellyel vagy társasági székhellyel rendelkezzen, és

— ugyanezen személyt arra kötelezi, hogy új engedély kiállítását kérelmezze anélkül, hogy kellően figyelembe vennék azon körülményt, hogy a kiállítási feltételek lényegében azonosak a második tagállamban részére már korábban kiállított engedély feltételeivel.

3. A Bíróság (második tanács) 2011. január 27-i ítélete (a Hof van Beroep te Gent (Belgium) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Vandoorne NV kontra Belgische Staat (C-489/09. sz. ügy)

A 2004. január 20-i 2004/7/EK tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról — közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 11. cikke C. pontjának (1) bekezdését és 27. cikkének (1) és (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügyben szerepel, és amely a dohánytermékek tekintetében a hozzáadottértékadó-kivetés egyszerűsítése és az adókijátszás vagy az adóelkerülés elleni küzdelem céljából — mivel ezen adó adójegyek formájában történő beszedését egyetlen alkalommal, a

forrásnál, azaz e termékek gyártóinál vagy importőreinél rendeli el — kizárja az ezt követő értékesítési láncban később fellépő közbelső értékesítők azon jogát, hogy hozzáadottértékadó-visszatérítésben részesüljenek, amennyiben a vevő nem fizeti meg az említett termékek árát.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai bíróság előtt

I. 2010. december 9-én benyújtott kereset — Európai Bizottság kontra Magyar Köztársaság (C-575/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek

— A Bizottság azt kéri a Bíróságtól, hogy állapítsa meg, hogy a Magyar Köztársaság nem teljesítette a 2004/18/EK irányelv 47. cikk (2) bekezdésében és a 48. cikk (3) bekezdésében, valamint a 2004/17/EK irányelv 54. cikk (5) és (6) bekezdéseiben foglalt kötelezettségeit, mert nem biztosítja azt, hogy a közbeszerzési eljárások során egy gazdasági szereplő adott esetben egyéb szervezetek kapacitására is támaszkodhasson, a velük fennálló kapcsolatának jogi jellegétől függetlenül;

— kötelezze a Magyar Köztársaságot a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek

A 2004/17/EK és a 2004/18/EK irányelv egyaránt lehetővé teszi a közbeszerzési eljárások során az ajánlattevő számára, hogy alkalmasságának, illetve a kiválasztási szempontoknak való megfelelésének igazolása érdekében más szervezetek kapacitására is támaszkodhassék, mégpedig a közöttük fennálló kapcsolat jogi jellegétől függetlenül.

A Bizottság álláspontja szerint nem felel meg a fent nevezett irányelvek vonatkozó rendelkezéseinek az a magyar szabályozás, mely az ajánlattevők számára bizonyos alkalmassági kritériumok vonatkozásában csak abban az esetben engedélyezi a szerződés teljesítésébe közvetlenül be nem vont más szervezetek erőforrásainak felhasználását, ha azok felett az ajánlattevőnek többségi befolyása áll fenn. A kifogásolt nemzeti szabályozás tehát azon szervezetek vonatkozásában, melyek alvállalkozóként nem vesznek részt a szerződés teljesítésében, egy további feltételt támaszt annak érdekében, hogy az ajánlattevő ezen szervezetek kapacitására is támaszkodhassék a közbeszerzési eljárás lebonyolítása során.

Az irányelvek egyértelműen fogalmazzák: anélkül, hogy megkövetelnék, hogy az erőforrást biztosító szervezetek közvetlenül bevonásra kerüljenek a szerződés teljesítésébe, előírják, hogy az ezen szervezetek erőforrásaira való támaszkodás lehetőségét az ajánlattevő és az érintett egyéb szervezetek közötti kapcsolat *jogi jellegétől függetlenül* kell a nemzeti szabályozásnak biztosítania. Az egyetlen feltétel az, hogy az ajánlattevő igazolni tudja az ajánlatkérőnek, hogy a szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrások ténylegesen a rendelkezésére fognak majd állni.

A kereset tárgyát képező magyar szabályozás ezzel szemben korlátozza az ajánlattevők lehetőségeit, akik számára gyakorlatilag nem marad más választás, mint alvállalkozóként bevonni az erőforrást biztosító szervezeteket a szerződés teljesítésébe, hacsak nem gyakorolnak eleve többségi befolyást felettük.

A kifogásolt nemzeti jogi szabályozás nem igazolható a közbeszerzési szabályok megkerülésére irányuló gyakorlatok visszaszorításának szándékával, mivel egy ilyen célra sem lehet hivatkozni egy olyan, az uniós közbeszerzési joggal ellentétes szabály igazolása érdekében, amely aránytalanul leszűkíti az irányelvekből eredő jogokat és eljárási kötelezettségeket. A tagállamoknak az irányelvek által megszabott korlátokon belül természetesen lehetőségük van meghatározni, hogy mi módon kell az ajánlattevőnek bizonyítania azt, hogy a más szervezetek által biztosított erőforrások valóban a rendelkezésére fognak állni, ám ezt úgy kell megtenniük, hogy a szervezetek kapcsolatának jogi jellege tekintetében ne vezessenek be megkülönböztetést.

Nem fogadható el a Magyar Köztársaság azon álláspontja sem, miszerint egy olyan szervezet, amely nem vesz részt a szerződés teljesítésében, nem igazolhatja olyan, valamely alkalmassági minimum követelmény teljesítéséhez szükséges erőforrások meglétét, melyeket a szerződés teljesítése során ténylegesen rendelkezésre kell bocsátani. Ezzel kapcsolatban a Bizottság hangsúlyozza, hogy a 2004/18/EK irányelv 48. cikk (3) bekezdése szerint egy más szervezet erőforrásainak rendelkezésre állását kifejezetten lehet oly módon igazolni, hogy az ajánlattevő *„bemutatja az említett szervezetek*

arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy a szükséges erőforrásokat a gazdasági szereplő rendelkezésére bocsátják”. Egy erőforrást nyújtó szervezet tehát igazolhatja olyan erőforrások meglétét, amelynek a szerződés teljesítése során rendelkezésre kell állnia, anélkül, hogy a szerződés teljesítésében közvetlenül részt venne.

A Bizottság végül megjegyzi, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás diszkriminatív hatású lehet a külföldi ajánlattevőkkel szemben. Bár az idevágó magyar törvényi rendelkezés valamennyi ajánlattevőre vonatkozik, a gyakorlatban különösen a külföldi ajánlattevők részvételi lehetőségét korlátozza. Ez utóbbiak ugyanis általában nem rendelkeznek a teljesítéshez szükséges valamennyi erőforrással a szerződés teljesítési helyén, ezért a magyar ajánlattevőknél gyakrabban kényszerülnek arra, hogy tőlük független helyi gazdasági szereplőkre támaszkodjanak a közbeszerzési eljárások során.

II. 2011. január 21-én benyújtott kereset — Magyarország kontra Bizottság (T-37/11. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— helyezze hatályon kívül a Bizottság 3241011280. számú, fizetési felszólítást tartalmazó határozatát azon részében, amelyben az a Schengeni Támogatás terhére nem támogathatónak minősítette Magyarországot tekintetében a III/A. célkitűzés 1.,3.,4.,5.,6. intézkedés, a III/B. Vámügyek célkitűzés, illetve az I/C. célkitűzésen belül a Mohácsi belvízi határ-ellenőrzési létesítmény és az Eperjeske vasúti átrakó pályaudvar egyes kiadásait;

— másodlagosan, helyezze hatályon kívül a Bizottság 3241011280. számú, fizetési felszólítást tartalmazó határozatát azon részében, amelyben az a Schengeni Támogatás terhére nem támogathatónak minősítette, illetve csak bizonyos arányban minősítette támogathatónak Magyarországot tekintetében a III/A. célkitűzés 1., 3., 4., 5., 6. intézkedés és a III/B. Vámügyek célkitűzés egyes kiadásait;

— kötelezze a Bizottságot az eljárás költségeinek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek

Keresete alátámasztása érdekében a felperes a következő jogalapokra hivatkozik:

1. Elsődleges kérelem: a jogos várakozás, a bizalomvédelem és jogbiztonság elvének sérelme

— Tekintettel a szabályozási környezet bizonytalanságaira és a Schengen Alap terhére folyósított támogatás jelentős mértékére, a felperes álláspontja szerint elvárható volt, a program végrehajtásának teljes tartama alatt, hogy az Indikatív Program többszöri véleményezése és a kifejezett állásfoglalás-kérések alkalmával adott bizottsági válaszokra a felperes a program végrehajtása során támaszkodhasson.

— Az Indikatív Program elfogadása mint előzetes jóváhagyás, a Bizottsági ellenőrzések a program kivitelezése alatt és a tagállamokkal való együttműködés a felperes álláspontja szerint azt támasztják alá, hogy jóllehet a Bizottság *ex post* kontrollt gyakorol a projektek támogathatósága vonatkozásában, mégsem kérdőjelezheti meg alapjaiban az általa többször vizsgált és nem kifogásolt projektek támogathatóságát. A felperes úgy véli, hogy a Bizottság a finanszírozási határozataival olyan „biztosítékokat” adott, amelyek a felperesben az Indikatív Programban feltüntetett intézkedések támogathatóságát illetően jogos várakozásokat ébresztettek.

— A jóhiszemű együttműködés elve az uniós intézményekre is kölcsönös kötelezettségeket ró a tagállamokkal való együttműködést illetően.

— Ha a Bizottságtól egy ilyen bizonytalan szabályozási környezetben, ahol a szabályozás még képlékeny, nem volna elvárható valamely projekt támogathatóságáról akár előzetesen és nagy bizonyossággal információ nyújtása, az a felperes álláspontja szerint egyúttal a jogbiztonság elvének súlyos sérelmét is jelentené.

2. Másodlagos kérelem: a mélységi ellenőrzés koncepciójának téves értelmezése és a pénzügyi korrekciók meghatározásának megalapozatlansága

— A felperes úgy véli, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban azon okból kifolyólag minősítette nem támogathatónak, illetve csak részben támogathatónak a másodlagos kereseti

kérelemmel érintett kiadásokat, hogy azok nem, vagy csak részben szolgálnak mélységi határellenőrzés céljára. A felperes álláspontja szerint a Bizottság a mélységi ellenőrzés koncepciójának téves értelmezésével jutott e megállapításra.

— A felperes álláspontja szerint a Bizottság a rendelkezésére bocsátott információkhoz mérten nem végezte el valamennyi intézkedés esetében a visszafizetendő összeg pontos mértékének meghatározásához szükséges vizsgálatokat, és több intézkedés esetében helytelenül állapította meg az átalány mértékét. Az átalány megállapítását a Bizottság a felperes véleménye szerint inkább az egyes eljáró hatóságok határőrizeti és egyéb tevékenységének vélt arányára alapozza, mintsem a Schengeni Támogatás igazgatásáról és felügyeletéről szóló C(2004) 248 bizottsági határozat 22. cikke (3) bekezdésének b) pontjában meghatározottakra, azaz a szabályok megsértésének súlyosságára, illetve az irányító és ellenőrző rendszer azon hiányosságainak mértékére és pénzügyi vonzataira, melyek a megállapított szabálytalansághoz vezettek.

A Legfelsőbb Bíróság uniós jogi tárgyú ítéletei

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.I.39.205/2010/4

A 796/2004. EK r. a támogatások megállapításának alapjaként külön használja a bejelentett terület és a meghatározott terület fogalmát. Bejelentett területnek a kérelmező által bejelentett terület nagyságát tekintve, míg a meghatározott terület fogalma alatt a támogatás alapjául elfogadott, megállapított, meghatározott területet érti. A 796/2004. EK r. 51. cikkének (1) bekezdése szerint túlzott mértékű bejelentések esetén alkalmazott támogatáscsökkentések és kizárások, amennyiben egy terménycsoport tekintetében valamely területalapú támogatás céljából – kivéve az 1782/2003/EK rendelet 93., illetve 99. cikkében meghatározott, keményítőgyártásra szánt burgonyára, valamint vetőmagra vonatkozó támogatást – bejelentett terület meghaladja e rendelet 50. cikkének (3)–(5) bekezdésével összhangban meghatározott területet, a meghatározott terület alapján kiszámított támogatást a különbség kétszeresével csökkentik, ha ez a különbség 3 %-nál vagy 2 hektárnál nagyobb, de kisebb, mint a meghatározott terület 20 %-a. Amennyiben a különbség meghaladja a meghatározott terület 20 %-át, az érintett terménycsoportra területalapú támogatás nem adható. Az idézett 51. cikk (1) bekezdés utolsó mondata a 20%-os mértéket egyértelműen a meghatározott területhez kapcsolja. Ennek megfelelően a 20%-os mértéket a meghatározott területhez viszonyítva kell kiszámítani.

Kfv.V.39.206/2010/7

Az agrártámogatási kérelmet elutasító határozat jogsértő voltát a kérelmezőnek bizonyítani kell.

Kfv.I.39.235/2010/5

Egységes területalapú támogatás, kiegészítő nemzeti támogatás ügyben megállapított szándékos túligénylés.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Janusz Jakóbski Lengyelország elleni ügye (18.429/06 sz. ügy)⁵

A panaszos a 2003-ban erőszakos közöszülés miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetését tölti a nowogródi fegyintézetben. Buddhista vallású lévén a goleniówi fegyintézetben, ahol számos évig tartották, többször kérte húsmentes étkezés biztosítását, azt állítva, hogy szigorúan tartja magát a mahayana buddhista étkezési szabályokhoz, amelyek előírják a húsevéstől való tartózkodást. Kérelmét elutasították; egy ideig olyan étrendet biztosítottak neki, amely nem tartalmazott disznóhúst, de halat és más húsfélét igen. A panaszos 2006 áprilisában büntetőfeljelentést tett a fegyintézet alkalmazottai ellen, arra hivatkozva, hogy kérelme ellenére húskészítményeket tartalmazó ételét kapott, amelyet nem utasíthatott vissza, mert azt éhségstrájkknak tekintették volna, mely fegyelmi büntetést von maga után. A büntetőeljárást megszüntették. Ezek után a lengyelországi buddhista misszió levélben fordult a börtönhatóságokhoz a panaszos érdekében, míg a panaszos újabb sikertelen kérelmet intézett a börtönigazgatóhoz, jelezve, hogy a disznóhús nélküli étel is tartalmaz húst, tehát nem felel meg az igényeinek. Kérelmét ismét elutasították. A panaszos ismét kérte az ügyészséget, hogy indítson büntetőeljárást a fegyintézet alkalmazottai ellen, mivel vallásos meggyőződését nem tartják tiszteletben, de az ügyészség nem indított eljárást. A panaszosnak az ügyészség határozatai elleni fellebbezéseit a kerületi bíróság 2006. októberében illetve decemberében is elutasította. Közben a panaszost - további panaszaira válaszul - a területi börtönfelügyelő arról tájékoztatta, hogy a fegyintézetben a disznóhús-mentes étrend az egyetlen speciális étrend, amelyben részesülhet. A felügyelő hangsúlyozta azt is: a börtönhatóságok nem kötelesek speciális étkezés biztosítására annak érdekében, hogy eleget tegyenek a rabok vallásos meggyőződéséből fakadó különleges követelményeknek. A panaszos ezzel kapcsolatos fellebbezését a területi bíróság 2007. decemberében elutasította. A bíróság szerint a börtönkonyhák felszereltsége és az alkalmazottak alacsony száma nem teszi lehetővé, hogy az elítéltek vallásos meggyőződéséből fakadó egyéni étkezési igényeit kielégítsék. A panaszost 2009-ben a nowogródi fegyintézetbe szállították át, ahol kérelmét szintén elutasították.

A panaszos – az Egyezmény 9. cikkére hivatkozással - azt sérelmezte, hogy a húsmentes étrend biztosításának megtagadása révén vallása előírásainak megszegésére kényszerítették, továbbá – az Egyezmény 14. cikkére hivatkozással – azt, hogy más vallási csoportok számára különleges étrendet engedélyeztek.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy a húsmentes étrend biztosításának börtönhatóságok általi megtagadása étkezés megtagadása az Egyezmény 9. cikkének hatálya alá tartozik. Döntése, hogy megtartja ezt az étrendet, úgy tekinthető, mint amelyet vallási meggyőződés sugalmaz vagy indokol. Más ügyekben a Bíróság már rámutatott arra, hogy bizonyos táplálkozási szabályokhoz való ragaszkodást a hitbeli meggyőződés közvetlen megnyilvánulásának lehet tekinteni.

⁵ Az ítélet 2011. március 7-én vált véglegessé.

Noha a Bíróság kész volt elfogadni, hogy a rendszeren belül egyetlen elítélt számára különleges bánásmódot előíró döntésnek a fegyház számára anyagi vonzattal jár, mégis meg kell vizsgálni, vajon az állam képes volt-e az ellentétes érdekek közötti egyensúly megtartására. A Bíróság felhívta a figyelmet arra, hogy a panaszos csak hús nélküli étkezést kért, nem ételét nem kellett különleges módon előkészíteni, főzni vagy felszolgálni, és nem igényelt semmilyen különleges készítményt. A Bíróság nem volt meggyőződve arról, hogy a húsmentes étrend összeállítása komoly gondot jelentett volna a börtön vezetése számára, vagy akár a többi elítélt étkezési színvonalának romlását okozta volna. Ugyancsak hangsúlyozta, hogy az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága az európai börtön szabályokról kiadott ajánlásában azt tanácsolja, hogy az elítéltek vallásos meggyőződésének megfelelő élelmezést kell biztosítani.

A Bíróság szerint tehát az Egyezmény 9. cikkét megsértették, ezért a panaszos részére 3.000,- Euró nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

2. Savez Crkava „Riječ života” és társai Horvátország elleni ügye (7.798/08. sz ügy)⁶

A három panaszos három, 2003. óta a horvát jogszabályok alapján nyilvántartásba vett vallási közösség (az „Élet Igéje” Egyesült Egyház, a Teljes Evangéliumi Egyház, Horvátországi Protestáns Reformált Keresztyén Egyház). A panaszosok 2004. júniusában kérelmet nyújtottak be a Felekezeti Kapcsolatok Bizottságához annak érdekében, hogy egy megállapodást kössenek a kormánnyal, amely szabályozza az állammal való kapcsolatokat, azt állítva, hogy e nélkül nem tudják biztosítani az állami iskolákban és óvodákban a hitoktatást, továbbá nem tudnak a polgári házassággal azonos joghatású egyházi házasságokat kötni, illetve híveik számára az egészségügyi, szociális-jóléti intézményekben és a börtönökben a lelkipásztori szolgálatot biztosítani. A Bizottság 2005. januárjában arról tájékoztatta az egyházakat, hogy nem teljesítik az ilyen megállapodás megkötésére jogosult vallási közösségekkel szemben a Kormány által 2004. decemberében elfogadott utasításban előírt feltételeket, különösen, hogy nem voltak jelen Horvátország területén 1941. április 6-án és híveik száma sem haladhatja meg a 6000 főt. A Bizottság kiemelte, hogy azon felekezetek tagjainak is, még nem kötöttek ilyen megállapodást a Kormánnyal, joguk van lelkipásztori szolgálatban részesülni az egészségügyi, szociális-jóléti intézményekben és börtönökben.

A panaszosok ismételt kérelmét is elutasították, ezért ők a Bizottság határozata ellen „alkotmányban biztosított jog védelmében” a közigazgatási bírósághoz fordultak. Miután a bíróság idézés kibocsátása nélkül elutasította a keresetet, a panaszosok alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, azt állítva, hogy megsértették a felekezetek törvény előtti egyenlőségéhez fűződő alkotmányos alapjogukat. Az Alkotmánybíróság elutasította a panaszt. A panaszosok azt is kérték az Alkotmánybíróságtól, hogy vizsgálja felül 2004. decemberi utasítás alkotmányosságát és törvényességét; e kérelmet 2007. júniusában hivatalból elutasították.

A panaszosok különösen azt sérelmezték, hogy a jogállásukat szabályozó megállapodás megkötésének visszautasítása és az ebből fakadó, szóban forgó vallási szolgálatokra való képtelenségük velük szemben indokolatlan hátrányos megkülönböztetés, ami sérti az Egyezmény 14. cikkét a 9. cikk vonatkozásában. Azzal érveltek, hogy bizonyos vallási közösségek, mint például a Bolgár Ortodox Egyház, a Horvát Óhitű Katolikus Egyház és a Macedón Ortodox Egyház, amelyek szintén nem felelnek meg a Kormány 2004. decemberi utasításában meghatározott feltételeknek, ugyancsak kötöttek ilyen megállapodásokat az állammal.

---

⁶ Az ítélet 2011. március 9-én vált véglegessé.

A Bíróság először megállapította, hogy a panaszosok egészségügyi, szociális-jóléti intézményekben és börtönökben végzett lelkipásztori szolgálattal kapcsolatos panasza elfogadhatatlan. Megjegyezte, hogy a horvát Felekezeti törvény vonatkozó rendelkezései minden vallási közösségnek biztosítják azt a jogot, hogy tagjaik számára lelkipásztori szolgálatot végezzenek ezekben az intézményekben. A panaszosok nem hoztak fel olyan példát, amely azt bizonyítja, hogy a lelkipásztori szolgálat biztosításának jogát megtagadták volna tőlük.

Az óvodákban és állami iskolákban folytatott hitoktatással és az egyházi házasságok hivatalos elismerésével kapcsolatos panaszok tekintetében a Bíróság megjegyezte, hogy a felek között nem volt vitatott, hogy a panaszos egyházakat azoktól a vallási közösségektől eltérően kezelték, amelyek megállapodást kötöttek a Kormánnyal. Egy másik a panaszossal hasonló helyzetben lévő vallási közösséget érintő ügyben⁷ a Bíróság úgy találta, hogy olyan feltételek felállítása, amelyek a vallásos közösségnek meg kellett felelnie annak érdekében, hogy számos előjogot biztosító jogállást elnyerjen, különös gondosságot igényel, mivel az állam kötelessége, hogy továbbra is semleges maradjon szabályozási jogkörének gyakorlása során a különböző vallásokkal és egységekkel való kapcsolataiban. A panaszos egyházaktól, amely már jogi személyiséggel bírtak, megtagadták a Kormánnyal való megállapodás megkötését, amely feljogosította volna őket a szóban forgó vallási szolgáltatások biztosítására, míg más vallási közösségek, amelyek híveinek szám szintén nem haladta meg a 6.000 főt, és így nem tettek eleget a vonatkozó utasításban meghatározott létszám-feltételnek, köthettek ilyen megállapodásokat. A Bíróság nem látta be, hogy a Kormányzat azon érve, miszerint e más vallási közösségek esetén teljesül az a vagylagos feltétel, hogy " az európai kulturális kör történelmi vallási közösségei", miért nem lehet a panaszos egyházakra is alkalmazni, lévén protestáns közösségek.

A Bíróság tehát arra a következtetésre jutott, hogy a feltételeket nem azonos alapon alkalmazták valamennyi felekezetre, és hogy eme eltérő bánásmódnak nem volt objektív és ésszerű igazolása, ami megsértette az Egyezmény 14. cikkét a 9. cikk vonatkozásában, ezért a panaszosok részére egyházanként 9.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

3. Milusa Mitzigárová Szlovákia elleni ügye (74.832/01. sz. ügy)⁸

1999. augusztus 12-én körülbelül 20:00 és 20:30 között G. és J. rendőrtisztek elfogták a panaszos férjét, L. S.-t, és egy másik személyt, R. K.-t biciklilopás vádjával. Letartóztatása időpontjában a panaszos férje 21 éves volt és jó egészségnek örvendett. Letartóztatásukat követően L. S.-t és R. K.-t a Poprádi Kerületi Rendőrkapitányságra vitték. Miután négy rendőr kihallgatta, a panaszos férjét egy másik szobába vitték kihallgatásra F. hadnagyhoz, egy szolgálaton kívüli tiszthez, akivel korábban már találkozott. A kihallgatás során valamikor L. S.-t hasba lötték; a kihallgató tiszt szerint maga az áldozat sütötte el a fegyvert, miután őt meglökve kivette a tokjából. Négy nap múlva a kórházban meghalt, a rendőrségi kihallgatásai során szerzett lött seb következtében.

Az eset után egy rendőr elvette F. hadnagy pisztolyát, és a tájékoztatási tiszt szobájába helyezte el. A nyomozó azután lefoglalta a pisztolyt. A Poprádi Rendőrség Kerületi Igazgatósága Bűnügyi Osztályának törvényszéki szakértőjéből, a Poprádi Rendőrség Hálózati Osztályának főfelügyelőjéből, és a Poprádi Rendőrségi nyomozóhivatal nyomozójából álló munkacsoport – két rendőr jelenlétében - 1999. augusztus 12-án éjjel helyszíni szemlét tartott, amelynek keretében 23:50-től kezdődően átvizsgálták F. hadnagy szobáját. F. hadnagy

⁷ A Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas és társai Ausztria elleni ügye (40.825/98. sz. ügy)

⁸ Az ítélet 2011. március 14-én vált véglegessé.

kezéről nem vettek azonnal mintát arra hivatkozással, hogy nem rendelkeznek a megfelelő és szükséges anyagokkal. A mintákat másnap, körülbelül 14:00-kor egy kassai technikus szakértő vette le, aki nem talált löpornyomokat. F. hadnagy azt állította, hogy a mintavétel előtt nem mosta meg a kezét. A panaszos férjének kezét az első műtét után a kórházi nővér megmosta, ezért esetében a mintavétel értelmetlen lett volna. Az Eperjesi Megyei Nyomozóhivatal 1999. augusztus 20-án kirendelte a Pozsonyi Rendőrségi Kriminológiai és Szakértői Intézetet a helyszíni szemle során talált tárgyak, nyomok és minták daktiloszkópiái, biológiai és kémiai vizsgálatának elvégzésére. E vizsgálatok eredményre nem vezettek. A Pozsonyi Rendőrségi Kriminológiai és Szakértői Intézet szakvéleménye szerint, amely vizsgálta és értékelte az L. S. és F. hadnagy kézlenyomatát, nem találtak tüzelési maradékból származó részecskéket. Az ujjlenyomat-szakértő a papilláris vonalak elégtelen száma miatt nem talált semmilyen értékelhető ujjlenyomatot a fegyveren. Ugyanezen intézet 1999. október 6-án megvizsgálta "köszönj KRISTÍNANAK" szövegű papírt, és összehasonlította F. hadnagy és L. S. írásával. A szakértők arra a következtetésre jutottak, hogy a szöveget valószínűleg nem F. hadnagy írta, mivel a szövegnek a „köszönj” részét nagy valószínűséggel L. S. írta. Nem tudták megfelelően értékelni a „KRISTÍNANAK", mert ez nagybetűkkel volt írva, és nem volt elegendő nagybetűs mintájuk az elhunytól. A panaszos azt állította, hogy a vizsgálati akta, amelyet képviselője a Poprádi Törvényszéken megtekintett, nem tartalmazza ezt a dokumentumot, ezért független írásszakértői vizsgálat elvégzése lehetetlen. Az Eperjesi Megyei Nyomozóhivatal 1999. szeptember 8-án 19:10 és 21:15 között F. hadnagy irodájában rekonstruálták az eseményeket. A szakértőket tájékoztatták a lövedék behatolásának és távozásának helyéről, és arról a helyről, ahol a lövedék a székbe fúródott. A rekonstrukció rögzítette L. S. lelövésének lehetséges változatait, L. S. és F. hadnagy különböző helyzetét alapul véve leadva a halálos lövést. A jelenlévő ballisztikai szakértő arra a következtetésre jutott, hogy a sebesülést „nagy valószínűséggel” L. S. saját maga okozta, mint a lövés iránya alulról felfelé és jobbról balra mutatott. Ugyanezen az éjszakán, 21:20-tól 21:40-ig, egy kísérletet végeztek azzal a céllal, hogy tisztázzák, hogy a fegyvert hogyan vették elő és milyen időtartam alatt. A rekonstrukció során F. hadnagy kijelentette, hogy az inge azon öv alá volt tűrve, amelyen a fegyvertartó tok volt. A jelentés szerint, a kísérlet során megmérték a lökés és a fegyver tokból való kihúzása három különböző módjának időtartamát, meglökve a kezét, meglökve az alkarját, illetve meglökve a teste bal oldalát és kezét. Mindhárom változatot kétszer megismételték.

Az Eperjesi Megyei Nyomozóhivatal egy nyomozója 1999. november 12-én F. hadnagyot testi sértés büntetével vádolta meg, akit nyomban ki is hallgatott, és aki tagadta bűnösségét. F. hadnagy 1999. november 18-án védője útján előterjesztette indítékait és indokait, amelyekre tekintettel nem tartja magát bűnösnek. Különösen azt állította, hogy semmi sem utalt arra, hogy L. S. tenne magában. Azt is kijelentette, hogy fegyvere megfelelően volt rögzítve a tokban, amelyet az inge alatt lévő övén viselt. Arra hivatkozott, hogy az elhunyt váratlanul, hirtelen, és erőszakkal húzta ki a fegyvert a tartójából. A panaszos rámutat arra, hogy e tanúvallomásában F. hadnagy megváltoztatta a korábbi nyilatkozatait L. S. erőszakmentes viselkedése és a fegyver viselésének módja tekintetében. E tanúvallomás szerint a pisztoly volt az amelyre ráhúzta az ingét, és így nem lehetett látni, míg a szeptemberi rekonstrukció során azt állította, az inge volt az övbe gyűrve, a fegyvertartó tokkal. Az Eperjesi Megyei Nyomozóhivatal és a Poprádi Rendőrség Bűnügyi Osztályának technikusai 2000. május 4-én 21:00-kor F. hadnagy az új vallomásra tekintettel egy másik kísérletet végeztek azzal a céllal, hogy tisztázzák a fegyver kihúzásának módját. A kísérlet során, amikor a vádlott 1999. november 22-ei vallomásával összhangban az inge által elfedve hordta, a fegyver kihúzására irányuló mindhárom próbálkozás sikertelen volt. A vizsgálat 2000. május 11-ei befejezését követően a panaszos és jogi képviselője átolvasta az egész vizsgálati anyagot. A jegyzőkönyvben rögzítették, hogy elegendő időt kaptak az iratok

tanulmányozására, és hogy további vizsgálatok elvégzését javasolták, és hogy nem volt észrevételük az aktában szereplő okiratokkal kapcsolatban.

Az ügyész 2000. május 29-én a Btk. 224.§-ának (1) és (2) bekezdése alapján vádat emelt F. hadnagy ellen kötelezettségteljesítés közben gondatlanságból okozott testi sértés miatt. A vádiratban az ügyészség egyebek mellett megállapította, hogy F. hadnagy azon vallomása, hogy a pisztoly az övé, az inge alatt volt, nem volt igaz, mert ha ez lett volna a helyzet, akkor a sértett nem tudta volna elvenni tőle.

A Poprádi Kerületi Bíróság bírója 2000. október 18-án a Be.314e.§ alapján büntetőparancsot bocsátott ki, amelyben F. hadnagyot a Btk. 224.§-ának (1) és (2) bekezdése értelmében kötelezettségteljesítés közben gondatlanságból okozott testi sértés miatt egy év szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását két és fél év próbaidőre felfüggesztette. A büntetőparancs megállapította, hogy F. hadnagy elmulasztotta a tokban rögzíteni a szolgálati fegyverét, és hogy ennek eredményeként sikerült L. S.-nek a fegyvert a tárból kihúzni és önmagát életveszélyesen megsebesíteni. F. hadnagyot. A 2000. október 18-ai büntetőparancs kizárólag az ügyészség által benyújtott bizonyítékokon alapult, és nem vették figyelembe a nyomozást. A bíró a sértett felek - köztük a panaszos - a kártérítési követelését polgári peres útra utasította. A büntetőparancs ellen sem az ügyészség, sem F. hadnagy nem fellebbezett, amely így jogerőssé váF. hadnagy. hadnagy 2001. január 23-án öngyilkosságot követett el.

A panaszos 2001. május 28-án jogi képviselője útján keresztül terjesztette elő kártérítési keresetét a Pozsonyi III. Kerületi Bírósághoz, amelyben 45.000,-szlovák korona vagyoni, és 5.000.0000,-szlovák korona nemvagyoni kár megtérítését kérte. A bíróság a panaszost 2001. október 23-án hiánypótlásra hívta fel, aki e felhívásnak nem tett eleget, ezért az eljárást 2002. április 17-én megszüntették. A panaszos 2002. augusztus 9-én újabb keresetet indított a Szlovák Köztársaság ellen a szlovák Ptk. 11. skk. §§-ai alapján, 900.000,-szlovák korona nem vagyoni kárt követelve az államtól (amelyet a Rendőrség Eperjesi Megyei Igazgatósága képviselt), állítva, hogy F. hadnagy jogellenes magatartása eredményeként sérelem érte férje testi épségét, ami férje halálát okozta. Keresetében utalt a Poprádi Kerületi Bíróság 2000.október 18-ai büntetőparancsára. L. S. lánya, Kristína 2006. február 6-án felperesként perbelépett; a panaszos 2006. március 6-án keresetétől elállt. A Poprád Kerületi Bíróság 2006. május 31-én a panaszos tekintetében a pert megszüntette, lánya keresetét pedig elutasította. Nem nyert bizonyítást, hogy a lánya, aki tíz hónapos volt, amikor apja meghalt, és a nagyanyjával élt, bármiféle sérelmet szenvedett volna a szlovák Ptk. 11.skk. §§-aiban biztosított személyhez fűződő jogai tekintetében. Ezen túlmenően a bíróság megállapította, hogy rossz alperest pereltek; a panaszosnak és a lányának közvetlenül a Rendőrség Eperjesi Megyei Igazgatóságát kellett volna perelniük. Végül, a panaszos lánya igényét a törvényes határidőn túl érvényesítette, követelése ezért elévült. Az Eperjesi Megyei Bíróság 2007. szeptember 20-án az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Úgy ítélte meg, hogy a nemvagyoni kár, amelyet a panaszos lánya szenvedett, abból a halálos sérülésből származott, amelyet – ahogyan azt a büntetőeljárás során megállapították – az apja ejtett önmagán. Nem sértették tehát meg panaszosnak a szlovák Ptk. 11.skk. §§-aiban biztosított személyhez fűződő jogait. A megyei bíróság nem osztotta az első fokú bíróság álláspontját abban a tekintetben, hogy rossz alperest pereltek, illetve, hogy a követelés elévült volna.

A panaszos 2008. január 18-án lánya képviseletében panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. A panaszos többek között az Egyezmény 2., 3., 8. és 13. cikkeire hivatkozott, és utalt az Eperjesi Megyei Bíróság 2007. szeptember 20-ai ítéletéhez vezető eljárásokra. Az Alkotmánybíróság a panaszt 2008. november 5-én nyilvánvalóan alaptalanként hivatalból elutasította. Úgy találta, hogy a vitatott eljárás nem volt önkényes vagy törvénytelen. Az Alkotmánybíróság ítélkezési gyakorlatára utalással úgy ítélte, hogy a vizsgált eljárások bármiféle késedelme hiányában az érintett rendes bíróságok nem tehetők

felelőssé a panaszos lányának az Egyezmény 2., 3. és 8. cikkei alapján fennálló anyagi jogai sérelméért. A megyei bíróság érdemben megvizsgálta a panaszos lányának fellebbezést, ezért az Egyezmény 13. cikkében megkövetelt hatékony jogorvoslat a rendelkezésére állt.

A panaszos azt sérelmezte, hogy a férje halála a rendőrségi őrizetben, és a szlovák hatóságok azt követő mulasztása a halál körülményeinek alapos és hatékony felderítésében az Egyezmény 2. cikkének megsértésére vezetett. Az Egyezmény 14. cikkére hivatkozással azt is állította, hogy férje élethez való jogát származása miatt sértették meg.

A Bíróság emlékeztetett, hogy a 2. cikk, amely védelemben részesíti az élethez való jogot, és meghatározza azokat a körülményeket, amikor az élet kioltása indokolt lehet, az Egyezmény egyik legalapvetőbb rendelkezésének minősül, amely nem tűr eltérést. Azokat a körülményeket tehát, amikor az élet kioltása indokolt lehet, szigorúan kell értelmezni. Sőt, az Egyezmény tárgya és célja - az egyének védelmének eszköze lévén - ugyancsak megköveteli, hogy a 2. cikket úgy értelmezzék és alkalmazzák, hogy az gyakorlati és hatékony biztosítékot jelentsen. A 2. cikkben biztosított védelem fényében a Bíróságnak az élet kioltását a leggondosabb ellenőrzésnek kell alávetnie, figyelembe véve nem csupán az állami alkalmazottak cselekvéseit, hanem az egyéb körülményeket is.

A bizonyíték értékelésekor, a Bíróság általában a "kétséget kizáró" bizonyíték követelményét alkalmazza. Az ilyen bizonyíték azonban következhet megfelelően erős, világos és egybehangzó következtetésekből, vagy hasonló meg nem cáfolt, vélelmezett tényekből. Ha a szóban forgó események teljes vagy nagy részben a hatóságok kizárólagos ismeretkörébe esnek, mint abban az esetben, amikor a személyek ellenőrzésük alatt, őrizetben tartják, erőteljes vélelmek állnak fenn a fogvatartás során bekövetkező sérülések és halál tekintetében. feltevést tényeken kapcsolatban felmerülő sérülések és során bekövetkezett halál fogva. Valójában, a bizonyítási teher a hatóságokon nyugszik, hogy a történetekre kielégítő és meggyőző magyarázatot adjanak. Következésképpen, ha egy személy jó egészségben kerül rendőrségi őrizetbe, de szabadlábra helyezésekor sérült, az Államnak kell elfogadható magyarázatot adnia arra, hogy ezek a sérülések hogyan keletkeztek, és bizonyítékokkal kétségbe vonni az áldozat állításainak hitelességét, különösen akkor, ha ezeket az állításokat orvosi jelentések támasztják alá. A hatóságok azon kötelezettsége, hogy adjanak számot az őrizeteseikről, különösen szigorú akkor, ha az egyén meghal. Sőt, az Államnak a számadási kötelezettségén túl cselekvési kötelezettsége is van, amelynek alapján minden ésszerű intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy az őrizetben lévő személyek egészsége és jóléte megfelelően biztosítva legyen, többek között a szükséges orvosi ellátás biztosításával, és ésszerű intézkedésekkel a lehető legkisebbre kell csökkentenie az ismert öngyilkossági kockázatot.

Az adott ügyben a Bíróságnak komoly kétségei voltak mind L. S. halálának körülményei, mind azon kör vonatkozásában, amelyben a hatóságok "kielégítő és meggyőző magyarázatot" adtak. Azon elmélet alapvető valószínűtlensége, hogy amikor L. S. a rendőrségi őrizetben, F. hadnagy kihallgatásai során átmenetileg egyedül maradt, búcsúlevelet írt, F. hadnagy visszatértét követően megszerezte annak övében lévő pisztolyt, majd hasbalötte magát, komoly kételyeket támaszt az iránt, hogy a hatóságok az Egyezményből rájuk háruló kötelezettségüknek eleget tettek. A Bíróság azonban úgy ítélte, hogy nincs szükség arra, hogy e kérdést véglegesen eldöntsék, mert - még ha el is kellene fogadnia, hogy L. S. öngyilkosságot követett el, mint ahogy állítják - az őrizetben lévő személyek egészségének és jólétének biztosítására vonatkozó kötelezettség egyértelműen magában foglalja a kötelezettséget, hogy ésszerű intézkedéseket tegyenek annak érdekében, hogy megvédje őket az önsértéstől. Bár nem áll rendelkezésre elegendő bizonyíték ahhoz, hogy a Bíróság úgy találja, hogy a hatóság L. S. halála éjszakáján tudott, vagy tudnia kellett volna az öngyilkosság kockázatáról, de hogy vannak bizonyos alapvető óvintézkedést, amelyeket a

rendőröktől és a büntetés-végrehajtási tisztektől minden esetben elvárhatók annak érdekében, hogy kockázatot a lehető legkisebbre csökkentsék. Először is, kényszerítő okát kellett volna adni, hogy a gyanúsított kihallgatását miért egy fegyveres rendőrre bízta. A jelen ügyben a tények semmiképpen sem indokolták, hogy F. hadnagy magánál tartsa lőfegyverét L. S. kihallgatása során, akit biciklilopás gyanújával vettek őrizetbe. Másodszor, L. S. halála idején hatályos szabályozás szerint a rendőröknek biztosítaniuk kellett szolgálati fegyverüket a "nem kívánatos következmények" elkerülése érdekében. A hazai bíróságok úgy ítélték, hogy F. hadnagy mulasztása, hogy szolgálati fegyverét megfelelően biztosítsa gondatlanságnak minősül, amely L. S. halálához vezetett. Következésképpen a Bíróság megállapította, hogy – még ha L. S. a Kormányzat és a nyomozó hatóságok által leírt módon öngyilkos lett is – a hatóságok megsértették az őrizetesek egészségének és jólétének védelmével kapcsolatos ésszerű intézkedések megtételére vonatkozó kötelezettségüket, ennek megfelelően megsértették az Egyezmény 2. cikkét.

Az a kötelezettség, hogy megvédje az Egyezmény 2. cikkében biztosított élethez való jogot, az Egyezmény 1. cikkében foglalt kötelezettségre tekintettel azt is megköveteli, hogy legyen valamiféle hatékony hatósági vizsgálat, ha valakinek erőszakkal oltották ki az életét. Az ilyen vizsgálat alapvető célja az, hogy biztosítsák azon hazai jogszabályok hatékony végrehajtását, amelyek védik az élethez való jogot, és – ha állami tisztviselők vagy szervezetek érintettek – biztosítsák felelősségre-vonhatóságukat azokért a halálesetekért, amelyekért felelősek. Az e célból lefolytatott vizsgálat módja különböző körülmények között eltérő lehet. Bármilyen megoldást alkalmaznak azonban, a hatóságoknak hivatalból kell cselekedniük, ha az ügy tudomásukra jutott. Nem hagyhatják az eljárás kezdeményezését vagy a közeli hozzátartozókra hivatalos panasz benyújtása révén, vagy a nyomozás során tanúsított magatartás miatti önkéntes felelősségvállalásra. Ahhoz, hogy egy állítólagos, állami tisztviselők által elkövetett jogellenes emberölés kivizsgálása hatékony legyen, általában szükséges, hogy a vizsgálat lefolytatásáért felelős személyeknek függetlennek kell lennie azoktól, akik a cselekményben részt vettek. Ez csupán nem az alá-fölérendeltségi vagy intézményes kapcsolat hiányát jelenti, hanem a gyakorlati függetlenséget.

A vizsgálatnak hatékonyan kell lennie abban az értelemben is, hogy képes elvezetni a felelős személyek azonosításához és megbüntetésére. Ez nem jelent eredménykötelezettséget, csak alkalmasságot. A hatóságoknak minden számukra rendelkezésre álló, ésszerű lépést meg kell tenniük annak érdekében, hogy beszerezzék az esetre vonatkozó bizonyítékokat, így többek között a szemtanúk vallomásait, szakértői véleményeket, és – ha szükséges - a sérülések teljes körű és pontos rögzítését, a klinikai megállapítások objektív elemzését, és a halál okát tartalmazó boncolási jegyzőkönyvet. A vizsgálat bármely hiányossága esetén, amely megakadályozza a halál okának vagy a felelősök személyének megállapítását, e kötelezettség megghiúsításának kockáztatja. Az azonnaliság és ésszerű felderítés követelménye ebbe a követelménybe beleértendő. Bár lehetnek olyan akadályok és nehézségek, amelyek egy adott helyzetben megakadályozzák a nyomozás előrehaladást, a halálos erőszak alkalmazását vizsgáló hatóságok azonnali válasza általában elengedhetetlennek tekinthető a jogállamiság betartásába az összeesküvés vagy a jogellenes cselekmények eltűrésének megakadályozásába vetett közbizalom megtartásához. Ugyanezen okok miatt, a vizsgálatnak vagy eredményének elégséges nyilvánosságot kell kapnia annak érdekében, hogy mind elméletben, mind gyakorlatban biztosítsa az elszámoltathatóságot. A nyilvánosság elégséges mértéke esetről-esetre igencsak változó lehet, azonban az áldozat közeli hozzátartozóját személyes érdekeinek biztosításához szükséges mértékben minden esetben be kell vonni az eljárásba.

Az adott ügyben a Bíróság megállapította, hogy a nyomozásnak volt néhány olyan hiányossága, amely miatt nem volt alkalmas arra, hogy meghatározzák az L. S. halálért felelős személyét.

A nyomozást a Belügyminisztérium Felügyeleti és Vizsgálati Osztályán dolgozó rendőrtisztek felügyelték. A Bíróság észlelte, hogy ezek a rendőrök a Belügyminisztérium parancsnoksága alatt álltak. Még ha a Bíróság azt feltételezné is, hogy ezek a tisztek az Egyezmény 2. cikke értelmében kellően függetlenek voltak, aggályos, hogy nem kezdték meg vizsgálatot 1999. augusztus 13-éig, amikor egy tiszt a kórházban kihallgatta a sebesült L. S.-t. A lövöldözés után azonnal megalakult munkacsoportot poprádi rendőrökből állt, akik F. hadnaggyal azonos körzetben teljesítettek szolgálatot. E tiszteknek kellett elvégezniük a helyszín első szakértői vizsgálatát. Sőt, a poprádi tisztek az után is részt vettek a nyomozásban, hogy azt a Felügyeleti és Vizsgálati Osztály átvette. A 2000. május 4-ei rekonstrukció jegyzőkönyvéből is világos, hogy a kísérletek végző technikusok a Poprádi Bűnügyi Osztályon dolgoztak, amely F. hadnagy osztálya volt; az Eperjesi Megyei Nyomozó Hivatal is végzett további vizsgálatokat. Az Bíróság emlékeztetett arra, hogy bár a helyi rendőrség nem maradhat tétlen addig, amíg független vizsgálók megérkeznek, különleges körülmények hiányában, a helyi rendőrség azonnali intézkedést töl azon, hogy biztosítja az adott helyszínt, nem tehet. A jelen esetben, a munkacsoport megvizsgálta a helyszínt, fényképeket készített, begyűjtötte az ujjlenyomatokat, valamint a ballisztikai, biológiai és tárgyi bizonyítékokat. Nem rendelkeztek azonban a szükséges műszaki berendezéssel F. hadnagy kezén lévő, esetleges lőpor-maradványok vizsgálatára, e helyette hazaengedték, bár azt állították, hogy állandó rendőri felügyelet alatt maradt. Bár nem ismertek további részleteket e rendőri felügyeletet ellátó személyről, mivel a Belügyminisztérium Felügyeleti és Vizsgálati Osztályán dolgozó rendőrtisztek csak másnap érkeztek, feltételezhető, hogy az ő is F. hadnagy poprádi osztályáról való volt. A Bíróság F. hadnagy poprádi osztályán dolgozó technikusok folyamatos részvételét is aggályosnak érezte, különösen 2000. május 4-én elvégzett rekonstrukció során. Részvételük csökkentette a vizsgálat függetlenségének látszatát, és ezt nem orvosolta a Felügyeleti és Vizsgálati Osztály későbbi bevonása sem. A Bíróság ezért megállapította, hogy a vizsgálat nem volt kellően független.

A nyomozók elmulasztották komolyan megvizsgálni L. S. azon állítását, hogy F. hadnagy adta át neki a fegyvert, ami komoly hiányosság. Az az állítást, hogy a F. hadnagy önként adta át L. S.-nek lőfegyverét, sokkal súlyosabban F. hadnagy ellen szóló állításnak minősül, és mégis úgy tűnik, hogy a nyomozók nem vizsgálták ezt a lehetőséget, inkább F. hadnagy azon állítására támaszkodtak, hogy L. S. erőszakkal vette el a fegyvert tőle. Egy olyan ügyben, mint a jelenlegi, ahol az esetnek nem volt független szemtanúja, a kriminalisztikai mintavétel döntő fontosságú annak megállapításában, hogy ki volt felelős L. S. haláláért. Ha a nyomozók magukkal hozták volna a szükséges eszközöket a rendőrségre, közvetlenül a lövöldözést követően mintát lehetett volna venni az F. hadnagy kezén lévő esetleges lőpor-maradványokról. Ha ilyen mintákat vettek volna, akkor lehetséges lett volna akár kizárni, akár megerősíteni azt, hogy ő húzta meg a ravaszt. Ehelyett másnapig nem vettek mintát. Bár a Kormányzat azt állította, hogy F. hadnagy rendőrségi felügyelete alatt maradt, amíg a mintavétel történt, a Bíróság kétségesnek tartja ennek az örnek a függetlenségét, aki valószínűleg F. hadnagy osztályán dolgozott. Következésképpen, a lőpor-maradványok vizsgálatának eredményeire nem lehet hivatkozni. Bár a ballisztikai vizsgálat később megállapította, hogy "valószínűleg" L. S. lőtte meg magát, a megfelelően lebonyolított lőpor-maradvány-vizsgálat lett volna perdöntő. Így nyomozók elmulasztották megtenni az elvárható lépéseket annak érdekében, hogy begyűjtsék az esettel kapcsolatos bizonyítékokat, ezért a vizsgálat nem volt alkalmas annak minden kétséget kizáró megállapítására, hogy ki volt a felelős L. S. haláláért. Végül a Bíróság megállapította: úgy tűnik, nagyon kevés figyelmet fordítottak a panaszos azon állítására, hogy s férje arcán, vállán és fülén sérülések voltak, még az után is, hogy a boncolás megerősítette e sérülések jelenlétét. Ezek lényegesek voltak annak megállapítása szempontjából, hogy L. S.-t bántalmazták-e a rendőrök elfogása és őrizetben tartása idején letartóztatás, ami fontos az Egyezmény 2. cikkének lehetséges

megsértésének, mind külön a 3. cikk megsértésének vizsgálata során. Az Bíróság tehát úgy találta, hogy a panaszos azon állítása megvizsgálásának elmulasztása, hogy férjét a lövöldözés előtt a rendőrök bántalmazták, a nyomozás súlyos hiányosságának minősül, ami megakadályozta, hogy a hatóságok világos és pontos képet nyerjenek az L. S. halálához vezető eseményekről.

A fentiek fényében a Bíróság megállapította, hogy hazai szinten nem folytattak le megfelelő, L. S. halálának valós körülményeinek megállapítására alkalmas vizsgálatot, amivel megsértették az Egyezmény 2. cikkéből fakadó eljárásjogi követelményeket is. A Bíróság az Egyezmény 2. cikkének megsértésére tekintettel a panaszos részére 45.000,-Euró nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

A hátrányos megkülönböztetés a lényegében azonos helyzetben lévő személyek tárgyszerű és ésszerű igazolás nélküli eltérő kezelése. A hátrányos megkülönböztetés, többek között az etnikai származásra tekintettel a faji megkülönböztetés egyik formája. A faji megkülönböztetés a hátrányos megkülönböztetés különösen bántó fajtája, és veszélyes következményeire tekintettel a hatóságok különleges éberségét és élénk válaszát követeli meg. A hatóságok ezért kötelesek minden rendelkezésre álló eszközt bevetni a faji megkülönböztetés ellen, ezáltal erősítve a demokrácia társadalomképét, amelyben a sokszínűség nem fenyegetés, hanem a gazdagodás forrása. A Bíróság azt is kimondta, hogy az eltérő bánásmód, amelynek alapja kizárólag vagy döntő mértékben az etnikai származás, tárgyszerűen nem igazolható a mai demokratikus társadalomban, amely a pluralizmus elveire és a különböző kultúrák tiszteletére épül. Ami a bizonyítási terhet illeti, ha a panaszos bizonyította az eltérő bánásmódot, a Kormányzatnak kell bemutatnia, hogy az indokolt volt. A tekintetben, hogy mi minősül első látásra olyan bizonyítéknak, amely alkalmas a bizonyítási terhet az államra hárítani, a Bíróság már korábban kimondta, hogy az előtte folyó eljárásban a szabad bizonyítás elve érvényesül.

A jelen ügyben a Bíróság úgy találta, hogy bár F. hadnagy magatartása a panaszos fogvatartása során erősen vitatható, e viselkedés önmagában nem ad elegendő alapot annak megállapításához, hogy az ő magatartása rasszista indíttatású volt. Továbbá, míg a panaszos a cigányokkal szembeni rendőri visszaélésekkel kapcsolatos általános helyzetre hivatkozott, a Bíróságnak konkrétan az adott ügyben kellett vizsgálnia a rasszista indíték fennálltát. Végül, a Bíróság úgy ítélte, hogy önmagában a nyomozás nem kellő hatékonysága nem hárítja át a bizonyítási terhet az Államra.

Az erőszakos cselekmények kivizsgálása során, és különösen az állami tisztviselők kezei között bekövetkező halálesetek körében, az állami hatóságoknak többletfeladatuk, hogy minden ésszerű lépést megtegyenek a rasszista indíték leleplezése érdekében, és megállapítsák, hogy az etnikai gyűlölet és előítéletek játszottak-e szerepet az eseményekben. Ha nem így tesz, és a faji ihletésű erőszakot ugyanúgy kezelik, mint ahol nincs ilyen indíték, akkor szemet huny e cselekmények sajátos jellege felett, amelyek különösen romboló hatásúak az alapvető jogokra. Alapvetően eltérő helyzetek ugyanolyan módon való kezelése az Egyezmény 14. cikkével összeegyeztethetetlen. Annak érdekében, hogy fenntartsák a bűnüldöző gépezetbe vetett közbizalmat, az Államoknak biztosítaniuk kell, hogy az erőszakos cselekmények vizsgálata során különbséget tesznek mind jogrendszerükben, mind a gyakorlatban a túlzott alkalmazása és a faji gyilkosságok között. Igaz, a rasszista motiváció bizonyítása a gyakorlatban gyakran rendkívül nehéz. Az Állam azon kötelezettsége, hogy egy erőszakos cselekmény lehetséges rasszista felhangjait felderítse, nem eredményfelelősség. A hatóságoknak mindent meg kell tenni, ami adott körülmények között ésszerű, hogy összegyűjtsék és rögzítsék a bizonyítékokat, feltárják az igazság kiderítésének minden gyakorlati eszközét és teljesen indokolt, pártatlan és tárgyszerű döntéseket hozzanak, anélkül, hogy elhagynák azokat a gyanús tényeket, amelyek faji alapú erőszakra utalhatnak.

A Bíróság aggodalommal vette tudomásul azokat a jelentéseket, amelyek a cigányokkal szembeni szlovákiai rendőri brutalitással kapcsolatosak. Ez azonban nem zárja ki a cigány származású személyek tekintetében annak lehetőségét, hogy konkrét esetben a rendszerből adódó problémák független bizonyítéka fennállta - más bizonyíték hiányában – elegendő lehet arra, hogy a hatóságokat figyelmeztesse a rasszista indíték lehetséges létére. A jelen ügyben azonban a Bíróság nem volt meggyőződve arról, hogy az objektív bizonyíték önmagában elég erős ahhoz, hogy ilyen indíték meglétét sugallja. A hatóságok előtt sem merült fel olyan konkrét körülmény, amely arra utalt volna, hogy voltak a panaszos letartóztatása, fogvatartása, végül halála mögött rasszista indíték húzódott volna meg. Sőt, arra sem utal semmi, hogy a panaszos a vizsgálat során bármikor hivatkozott volna erre. E miatt a Bíróság úgy ítélte, hogy a hatóságok előtt nem merült fel olyan információ, amely szükségessé tette volna a rasszista indíték vizsgálatát.

A fentiekre tekintettel a bíróság megállapította, hogy az Egyezmény 14. cikkét a 2. cikk vonatkozásában nem sértették meg.

4. Sinead O'Donoghue és társai Egyesült Királyság elleni ügye (34.848/07. sz ügy)⁹

A négy panaszos közül az egyik panaszos nigériai, a másik három (a nigériai panaszos jelenlegi felesége és annak két gyermeke) angol-ír kettős állampolgár, és római katolikusok. A nigériai panaszos 2004-ben érkezett Észak-Írországra, és 2006-ban menedéjogot kért; 2009. novemberében méltányosságból tartózkodási engedélyt kapott, amely 2011. november végéig tartott. Munkát vállalni nem volt jogosult. A nagykorú angol-ír állampolgárságú panaszos szülei rokkantak voltak, ezért természetbeni és pénzbeli segélyben részesült. Ők ketten 2004. novemberében találkoztak, 2005. decemberétől együtt éltek, és 2006. májusában eljegyezték egymást.

Az Egyesült Királyságban 2005-ben bevezetett rendszer keretében a nigériai panaszosnak idegenrendészeti ellenőrzés alá tartozó személyként vagy olyan beutazási engedélyre lett volna szüksége, amely kifejezetten feljogosítja a házasságkötésre, vagy a 2004-es menekültügyi és bevándorlási törvény 19.§-a alapján megadott hozzájáruló okirattal kellett volna rendelkeznie. Egy ilyen okirat megszerzése érdekében kérelmet kellett előterjesztenie a Belügyminisztérium államtitkárához, és a 295,-angol font eljárási díjat megfizetni. Továbbá, csak a megfelelő (vagyis a legalább hathavi, a kérelem benyújtásakor még legalább további három hónapig tartózkodásra jogosító) beutazási vagy tartózkodási engedéllyel rendelkező külföldi állampolgárok voltak jogosultak az okiratra. E rendszert nem kellett alkalmazni azokra a párokra, akik anglikán szertartás szerint akartak összeházasodni.

A 2006. áprilisában meghozott hazai ítéleteket követően, amelyek azt állapították meg, hogy a rendszer jelentősen beavatkozott az Európai Emberi Jogi Egyezményben biztosított házasságkötéshez való jogba, a rendszer első változatát módosították. Az új eljárásban azoktól, akiknek nem volt megfelelő beutazási vagy tartózkodási engedélyük, további adatokat lehetett kérni annak alátámasztására, hogy a tervezett házasság valódi lesz. A panaszos pár nem tudott házasságot kötni, minthogy a nigériai félnek ebben az időszakban nem volt olyan tartózkodási engedélye, amely lehetővé tette volna a hozzájáruló okirat kiadását.

A rendszer 2007. június 7-én hatályba lépett harmadik változata kiterjesztette a hozzájáruló okiratra jogosultak körét azokra, akiknek a tartózkodási engedély kiadása iránti kérelmük elbírálása folyamatban volt. S noha a nigériai panaszos ekkortól fogva jogosulttá vált volna az okirat kiadására, az eljárási díjat nem tudta megfizetni. Ennek ellenére 2007 júliusában

---

⁹ Az ítélet 2011. március 14-én vált véglegessé.

kérelmet nyújtott be, költségmentességet is kért, előadva, hogy mivel munkát nem vállalhat, nyomorog, társa pedig gondozási díjból és jövedelempótló támogatásból él. E kérelmét a díj meg nem fizetése miatt elutasították, úgy ítélve, hogy az adott ügyben sem tehetnek kivételt. A panaszos pár 2008. július 8-án szerzete meg a hozzájáruló okiratot, miután barátaik segítettek nekik kifizetni a díjat, és 2008. október 18-án tudtak csak összeházasodni.

A panaszosok – az Egyezmény 12. és 14. cikkére hivatkozással - sérelmezték a hozzájáruló okirat kiadásának rendszerét, amely megköveteli az idegenrendészeti ellenőrzés alatt álló emberektől, hogy díjat fizessenek a házasságkötés érdekében, és azt, ahogyan a rendszert alkalmazzák. Azt is sérelmezték az Egyezmény 8. és 9. cikkére, illetve az előbbieket vonatkozásában az Egyezmény 14. cikkére hivatkozással, hogy nem házasodhattak össze, csak ha anglikán szertartás szerint házasodtak volna.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy valamely szerződő állam nem feltétlenül sérti meg az Egyezmény 12. cikkét azáltal, hogy a külföldi állampolgárok házasságkötése engedélyezéséhez – annak megállapítása érdekében, hogy a tervezett házasság megfelelő - ésszerű feltételeket állapít meg.

A Bíróságnak azonban számos súlyos aggálya volt az Egyesült Királyságban működő rendszerrel kapcsolatban. Először is az a döntés, hogy vajon megadják-e a hozzájáruló okiratot, sem korábban, sem jelenleg nem pusztán a tervezett házasság valódi voltán alapszik. Valójában a rendszer mindhárom változata szerint a „megfelelő” beutazási és tartózkodási engedéllyel rendelkező kérelmezők azon kifejezett követelmény nélkül jogosultak a hozzájáruló okiratra, hogy a tervezett házasság valódiságáról további információkat szolgáltatassanak. Másodszer, a Bíróság, különösen aggódott amiatt, hogy a rendszer első és a második változata a házasságkötéshez való jog gyakorlásának burkolt tilalmát jelentette egy meghatározott csoportba tartozó személyek (akiknek nem volt beutazási engedélyük) vonatkozásában, függetlenül attól, hogy a tervezett házasság valódi volt-e, vagy sem. Harmadszer, a Bíróság - akárcsak a Lordok Háza az ügyben hozott hazai ítéleteiben - úgy találta, hogy egy olyan szinten rögzített díj, amelyet a szűkölködő kérelmező nem tud teljesíteni, a házasságkötéshez való jog lényegét sértheti, különös tekintettel arra, hogy sok közülük idegenrendészeti ellenőrzés alatt áll, és vagy nem tud munkát vállalni az Egyesült Királyságban, vagy a jövedelme alacsonyabb. Sőt, a díjak rászoruló kérelmezők számára való megtérítésének rendszere, amelyet 2010. júliusában vezettek be, sem volt hatékony eszköz a 12. cikk sérelmének orvoslására, minthogy pusztán a díjfizetési kötelezettség erős visszatartó hatással volt a házasságkötésre. A Bíróság erre tekintettel megállapította a 12. cikk sérelmét.

Ahhoz, hogy a 14. cikk megsértése felvethető legyen, lényegében azonos helyzetben lévő személyek tekintetében kell eltérő bánásmódot tanúsítani. Egy tartózkodási engedéllyel nem rendelkező személy, aki az anglikán egyház szertartásai szerint akart és tudott házasságot kötni, akadálytalanul házasságot köthetett. A nigériai panaszos ezzel nagyjából azonos helyzetben lévő személyként azonban sem nem akart (vallási meggyőződése folytán), sem nem tudott (észak-írországi lakóhelye folytán) ilyen házasságot kötni. Ennek következtében eleinte tilos volt az Egyesült Királyságban házasságot kötnie, majd a rendszer módosításait követően az engedélyezéshez megkívánt nagy összegű díj miatt nem tudott házasságot kötni. A nigériai panaszos és az olyan személyek között, akik hajlandóak és képesek voltak az anglikán egyház szertartásai szerint házasságot kötni, egyértelmű eltérő bánásmód állt fenn. Mivel a Kormányzat nem tudta igazolni ésszerű és tárgyyszerű módon ezt az eltérő bánásmódot, a Bíróság megállapította, hogy az Egyezmény 14. cikkét a 12. cikk vonatkozásában megsértették. Nem tartotta szükségesnek annak vizsgálatát, hogy a rendszer bármely más alapon (például honosság szerint) diszkriminatív volt-e. A Bíróság a Kormányzat elismerése folytán megállapította, hogy az Egyezmény 14. cikkét a 9. cikk

vonatkozásában is megsértették, mivel egy olyan korlátozó rendszernek vetették alá, amelynek az anglikán egyház szertartásai szerint házasságokat nem vetették alá.

A Bíróság a panaszosok részére 295,-angol font vagyoni, és 8.500,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

5. Soile Lautsi és társai Olaszország elleni ügye (30.814/06. sz. ügy)¹⁰

A panaszosok egy anya és két gyermeke. A két fiú a 2001/2002-es tanévben a Vittorino da Feltre Állami Gimnáziumba, egy Abano Terme-i állami iskolába járt, ahol minden osztályterem falán egy-egy feszület volt.

Az első rendű panaszos férje 2002. április 22-én az iskola tantestületének ülésén felvetette a vallási jelképek osztálytermekben való jelenlétének kérdését, utalva különösen a feszületre, és megkérdezte, nem lehetne-e azokat eltávolítani. A tantestületnek a vallási jelképek megtartása mellett hozott döntését követően az első rendű panaszos 2002. július 23-án eljárást indított a Venetói Közigazgatási Bíróság előtt, sérelmezve többek között az iskola világi jellegének megsértését.

A közoktatási, egyetemi és kutatási miniszter, aki 2002. októberében kiadott egy irányelvet, amely utasította az iskolaigazgatókat a feszület osztálytermekben való jelenlétének biztosítására, belépett az első rendű alperes által indított eljárásba. Azzal érvelt, hogy a kérelem alaptalan, mert a feszületek állami iskolai tanteremben való jelenlét egy 1924-es és egy 1928-as királyi rendeleten alapul. Az Alkotmánybíróság 2004-ben nyilvánvalóan alaptalannak nyilvánította a Közigazgatási Bíróság által elé terjesztett alkotmányossági kérdést, azon az alapon, hogy az olyan szövegekre irányult - a két királyi rendelet vonatkozó rendelkezéseire - amelyek nem törvényi szintűek, csak rendeletiek, ezért nem képezhetik alkotmányossági felülvizsgálat tárgyát. A Közigazgatási Bíróság 2005. március 17-én az első rendű panaszos keresetét elutasította. Úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó királyi rendelet rendelkezései még hatályban voltak, és a feszületek állami iskolai tanteremben való jelenléte nem sértette meg az állam világi jellegének alapelvét, amely "része Európa és a nyugati demokráciák jogi örökségének". A bíróság úgy ítélte meg, hogy a feszület általában a kereszténység, nem pedig egyedül a katolicizmus jelképe, így az más vallásokra is utal. Azt is hozzátette, hogy a feszület egy történelmi és kulturális jelkép, amely az olasz emberek számára „önazonosságukhoz kötődő értékkel bír”, és azt is figyelembe kell venni, hogy az olasz alkotmány alapját képező értékrend jelképe. Az első rendű panaszos fellebbezést nyújtott be az Államtanáchoz, amely 2006. április 13. meghozott ítéletében megerősítette, hogy a feszületek állami iskolai tanteremben való jelenlétének jogalapját az 1924-es és 1928-as királyi rendeletek jelentik, és – tekintettel arra a jelentésre, amelyet a feszülethez kell kapcsolni - összeegyeztethető az állam világi jellegének elvével. Annyiban, amennyiben azokat polgári értékeket jelképezi, amelyek jellemzik az olasz civilizációt - a toleranciát, az egyén jogainak megszilárdítását, az egyén hatósággal szembeni lelkiismereti szabadságát, az emberi szolidaritást és a hátrányos megkülönböztetés minden formájának megtagadását - a feszület az osztálytermekben "világi" nézőpontból is igen fontos nevelési szerepet tölt be.

Az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkére és az Egyezmény 9. cikkére hivatkozással a panaszosok sérelmezték az állami iskola tantermeiben a feszületek jelenlétét. Az Egyezmény 14. cikkére hivatkozással azt is állították, hogy mindhármuknak – nem lévén katolikusok – a katolikus szülőktől és gyermekeiktől eltérő bánásmódban volt részük.

---

¹⁰ Az ítéletet a Nagykamara 2011. március 18-án hozta.

A Bíróságnak az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkével kapcsolatos ítélezési gyakorlatából¹¹ látható, hogy az Európa Tanács tagállamainak a szülők vallási és világnézeti meggyőződésének tiszteletben tartásával kapcsolatos kötelezettsége nemcsak az oktatás tartalmára és módjára alkalmazandó, hanem minden olyan „feladatuk gyakorlása során” köti őket, amely feltételezhetően kapcsolódik a neveléshez és oktatáshoz. Ez magában foglalja az iskolai környezet megszervezését is, ha ebben a közhatóságoknak a nemzeti jog szerepet ad. A feszület állami iskolai tantermekben való jelenlétére vonatkozó döntés részét képezte az olasz állam által vállalt feladatkörnek, és ennek megfelelően az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkének hatálya alá esik. Ez a rendelkezés kötelezi az Államot, hogy a neveléssel és oktatással kapcsolatban vállalt feladatai ellátása során tartsa tiszteletben a szülők azon jogát, hogy gyermekeik számára saját vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelően biztosítsák a nevelést és az oktatást.

A Bíróság úgy találta, hogy bár a feszület mindenekelőtt vallási jelkép, a Bíróság előtt nem merült fel olyan bizonyíték, amely szerint egy ilyen jelképnek az osztályterem falán való kifüggesztése hatással lehetett a tanulóakra. Ezen túlmenően, bár érthető, hogy az első panaszos a gyermekei által látogatott állami iskola osztálytermében kifüggesztett feszületet az állam részéről azon jogának tiszteletben tartásának hiányaként látta, hogy gyermekei részére saját vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelően biztosítsa a nevelést és az oktatást, az ő szubjektív meglátása nem volt elegendő az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkének megsértésének megállapításához.

Az olasz Kormányzat előadta, hogy a feszületek állami iskolai tantermekben való jelenléte megfelel a hagyománynak, amelyet fontosnak tartanak megőrizni. Hozzátette, hogy vallásos jelentésén túl, a feszület a demokrácia és a nyugati civilizáció alapját képező elveket és értékeket jelképezi, és erre tekintettel jelenléte az iskolákban igazolható. Az első érvet illetően a Bíróságnak az volt az álláspontja, hogy egy hagyomány fenntartására vonatkozó döntés főszabály szerint az Európa Tanács tagállamainak mérlegelési jogkörébe tartozik, a hagyományra való a hivatkozás nem mentesíti őket azon kötelezettségük alól, hogy tartsák tiszteletben az Egyezményben és az ahhoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyvekben foglalt jogokat és szabadságokat. A második pont kapcsán - megjegyezve, hogy a feszület jelentése kapcsán az olasz Államtanács és a Semmitőszék véleménye eltért, míg az Alkotmánybíróság nem döntött - a Bíróság úgy ítélte, hogy nem neki kell állást foglalnia a hazai bíróságok közötti vitában.

Az tény, hogy az államoknak mérlegelési joga van a neveléssel és oktatással kapcsolatban vállalt feladatköreik gyakorlásának összehangolásával kapcsolatban, tekintettel a szülőknek azon jogára, hogy gyermekeik számára saját vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelően biztosítsák a nevelést és az oktatást. A Bíróság az említett kérdésekben ezért elvileg köteles tiszteletben tartani az állam határozatait, többek között azt, hogy hogyan lépnek egyezsége a vallással, feltéve, hogy ezek a döntések nem vezethetnek egyfajta átnevelésre. Ennek megfelelően a feszület kötelező tantermi jelenlétéről hozott döntés elvileg az állam mérlegelési jogkörébe tartozó ügy, különösen, mert ebben a kérdésben nincs európai egyetértés. Ez a mérlegelési jogkör azonban kéz a kézben jár a Bíróság általi felülvizsgálattal, amelynek feladata az, hogy meggyőződjön arról: vajon e választás nem minősül-e egyfajta átnevelésnek.

---

¹¹ Kjeldsen, Busk Madsen és Pedersen Dánia elleni ügyei (5.095/71., 5.920/72. és 5.926/72. sz. ügy), Valsamis Görögország elleni ügye (21.787/93. sz. ügy), Folgerø és társainak Norvégia elleni ügye (15.472/02. sz. ügy), Hassan és Eylem Zengin Törökország elleni ügye (1.448/04. sz. ügy)

A Bíróság ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy a fészületek állami iskolai tantermekben való jelenlétének előírásával az olasz szabályozás az ország túlnyomó vallási többségének láthatóságát biztosított az iskolai környezetben. Ez önmagában azonban nem elegendő Olaszország részéről egy átnevelési folyamat jelzésére, és az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikke megsértésének megállapításához. Ebben a kérdésben utalt a korábbi ítélkezési gyakorlatára¹², amelyben úgy ítélte, hogy tekintettel egy vallás túlsúlyára egy ország történelme során, az a tény, hogy az iskolai tanterv nagyobb jelentőséget tulajdonít neki, mint más vallásoknak, önmagában nem tekinthető átnevelési folyamatnak. A bíróság megjegyezte, hogy a fészület a falon egy lényegében passzív jelkép, amely a tanulóakra gyakorolt hatásában nem hasonlítható össze a didaktikus beszéddel vagy a vallási cselekményekben való részvétellel.

A Bíróság azt is megállapította, hogy a nagyobb láthatóság hatását, amelyet a fészület jelenléte a adott a kereszténységnek az iskolákban, az alábbi szempontok összefüggésében kell elhelyezni: a fészületek jelenléte nem járt a kereszténység kötelező oktatásával; a Kormányzat szerint Olaszország megnyitotta az iskolai környezetet más vallások felé (a diákok jogosultak viselni vallási jellegű jelképeket vagy ruházatot; figyelembe vették a kisebbségi vallási gyakorlatokat; választható iskolai hitoktatást szerveztek minden elismert vallási nézet számára; a Ramadán végét gyakran megünnepezték az iskolákban stb.). Semmi sem utal arra, hogy a hatóságok ne túrték volna el a más vallású, hitetlen, vagy nem-vallásos világnézeti meggyőződésű gyermekek létét. Ezen túlmenően, a panaszosok sem állították, hogy a fészület jelenléte az osztályterekben egy térítő irányultságú tanítási gyakorlat kifejlődését bátorította volna, vagy hogy a fiúk a tanár részéről valaha is tapasztaltak volna a fészületre vonatkozó, célzatos hivatkozást. Végül, a Bíróság megállapította, hogy az első rendű panaszosnak teljes körűen megmaradt az a joga, hogy szülőként felvilágosítsa, és tanácsokkal lássa el gyermekei, és saját világnézeti meggyőződésével összhangban utat mutasson nekik.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a fészületnek az első rendű panaszos gyermekei által látogatott állami iskola osztálytermében való kifüggesztésére vonatkozó döntésük meghozatalakor a hatóságok az Olaszországot - azon kötelezettsége kapcsán, hogy a neveléssel és oktatással kapcsolatban vállalt feladatai ellátása során tartsa tiszteletben a szülők azon jogát, hogy gyermekeik számára saját vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelően biztosítsák a nevelést és az oktatást - megillető mérlegelési jogkör keretein belül jártak el. Ennek megfelelően nem sértették meg az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkét az első panaszos tekintetében. A Bíróság úgy ítélte továbbá, hogy a 9. cikk alapján külön kérdéskör nem vetődött fel. A Bíróság jutott ugyanezekre a következtetésekre jutott a második és a harmadik panaszos tekintetében is.

Emlékeztetvén arra, hogy az Egyezmény 14. cikkének nincs önálló léte, kizárólag az Egyezményben és az ahhoz csatolt Kiegészítő jegyzőkönyvekben más rendelkezéseiben biztosított jogok és szabadságok gyakorlása kapcsán van hatása, a Bíróság - abból a feltételezésből kiindulva, hogy a panaszosok saját, az Egyezmény 9. cikkében, illetve az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkében biztosított joguk gyakorlása tekintetében sérelmezik a hátrányos megkülönböztetést - nem látott olyan elkülöníthető kérdést, amelyet ne vizsgált volna meg az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikke kapcsán.

---

¹² Folgerø és társainak Norvégia elleni ügye (15.472/02. sz. ügy), Hassan és Eylem Zengin Törökország elleni ügye (1.448/04. sz. ügy)

6. Vassilios Athanasiou és mások Görögország elleni ügye (50973/08 sz. kérelem)¹³

A tíz görög panaszos kötelező nyugdíjba vonulása után, 1994-ben beadta kiegészítő nyugdíjpótlék iránti kérelmét a Fegyveres Erők Szolidaritási Alapjához, amely kérelmüket elutasította. A határozat elleni fellebbezéseket az Athéni Közigazgatási Bíróság 1996-ban hivatalból elutasította. A panaszosok 1997-ben fellebbeztek a közigazgatási bírósági határozat ellen, 2000. január 19-én tárgyalást tartottak az ügyben, amely után az eljárást megszüntették. A panaszosok ezt követően a Legfelsőbb Közigazgatási Bírósághoz fordultak. A tárgyalás eredetileg 2003. október 6-ra kitűzött időpontját hétszer módosították, a tárgyalásra végül 2006. szeptember 25-én került sor. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság 2007. október 1-jén meghozott, és 2008. április 4-én jogerősített ítéletében elutasította a kérelmüket.

Az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésére hivatkozással a panaszosok sérelmezték az általuk kezdeményezett, 1994-ben indult és 2008-ban befejezett eljárás elhúzódását. A 13. cikkre hivatkozva sérelmezték, hogy a nemzeti jogszabályok értelmében nem volt helyzetükre megfelelő jogorvoslat.

A Bíróság megállapította, hogy az eljárás három szinten 13 évig és 8 hónapig tartott. Ebbe az időtartamba a jogerősítő záradék kiadásának időtartama is beleszámítandó, mert ennek hiányában az ítélet nem volt végrehajtható. Bár a görög Kormányzat azzal érvelt, hogy a panaszosok kérhették volna az ügy gyorsabb tárgyalását, de nem bizonyította, hogy a közigazgatási bíróságok egy ilyen kérelem esetén ezt megtették volna. A Bíróság hangsúlyozta, hogy az államnak az eljárások ésszerű időn belül való befejezésére vonatkozó általános kötelezettségét nem befolyásolja a tény, hogy a panaszosok esetlegesen nem éltek egy eljárás gyorsításának lehetőséggel. Hozzátette: a vita tárgyát képező nyugdíjpótlék a nyugdíjas panaszosok megélhetése szempontjából nem tekinthető jelentéktelennek. Tekintettel számtalan hasonló esetben tett megállapításaira is, a Bíróság megállapította, hogy a 6. cikk (1) bekezdését megsértették.

Amint azt a Bíróság már korábban is megállapította, a görög nemzeti jogban nincs hatékony jogorvoslati lehetőség az eljárás elhúzódásával szemben; mivel a görög Kormányzat semmilyen új körülménnyel nem állt elő e tekintetben, a Bíróság megállapította, hogy az ügy ésszerű időn belül történő tárgyalását biztosító jogorvoslati lehetőség hiányában az Egyezmény 13. cikkét megsértették.

A fentiekre tekintettel a Bíróság a panaszosoknak fejenként 14.000,-Euró nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

Bár a jelen ügy eltér bizonyos irányadó döntésektől, amelyeket a Bíróság hozott, - például nem „állampolgárok külön csoportját” érinti, és a szerkezeti problémát még nem azonosította számos más ítéletben, a Bíróság mégis helyénvalónak ítélte annak alkalmazását, tekintettel arra, hogy a szóban forgó probléma állandó és visszatérő jellegű, és az érintetteknek sürgősen és megfelelő módon jogorvoslatot kell biztosítani. A Bíróság 1999 és 2009 között kb. 300 döntésben marasztalta el Görögországot eljárások elhúzódása miatt, ennek a többsége közigazgatási eljárás volt. A Miniszterek Bizottsága egy 2007-es határozatában már rámutatott a problémára, a görög hatóságok az óta sem tették meg a megfelelő intézkedéseket. A Bíróság 2007 óta 50 határozatban állapította meg a 6. cikk (1) bekezdésének megsértését, továbbá 15 határozatban a 13. cikk megsértését. A Bíróság megjegyezte, hogy számos ügyben kérték olyan eljárások megvizsgálására, amelyek három szinten több mint tíz évig tartottak, mint ahogy jelen ügy is. Jelentős ügyintézési késedelmet tapasztalt a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság előtt is. A Bíróság álláspontja szerint a 200 Görögország elleni egyedi ügy, amely az eljárás elhúzódásával kapcsolatos – körülbelül 100, amely a közigazgatási

---

¹³ Az ítélet 2011. március 21-én vált véglegessé.

bíróságokkal kapcsolatos – megerősíti a probléma szerkezeti jellegét. A Bíróság úgy ítélte, hogy e késedelmek különleges aggodalomra adnak okot, és valószínűleg aláássák az igazságszolgáltatás hatékonyságába vetett bizalmat; a bírósági határozatok különösen hosszú időn keresztül való indokolatlan hiánya az igazságszolgáltatás megtagadásaként is értelmezhető, mely ellentétes az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás jogával.

A Bíróság – noha utalt arra, hogy Görögországnak a Miniszterek Bizottságának ellenőrzése alatt magának kell kiválasztania a szükséges intézkedéseket, megjegyezte, hogy egy olyan jogorvoslat, amely lehetővé teszi az eljárás gyorsítását, inkább megelőzi a hasonló eljárások tekintetében a jogsértések megelőzésének megállapítását, mint a jogsértés pusztá utólagos orvoslása, mint amilyen a kártalanítás. Ha azonban egy állam jelentős lépést tesz egy kártalanító jogorvoslat bevezetésére, a Bíróságnak meg kell adnia az államnak a megfelelő mozgásteret arra, hogy saját jogrendszerével és az ország életszínvonalával összhangban biztosítsa ezt a fajta jogorvoslatot. A kárpótlás feltételeiként a Bíróság a következőket határozta meg: az eljárás gyorsasága, a megítélt összeget a határozat jogerőre való emelkedésétől számított hat hónapon belül ki kell fizetni, a kárpótlási eljárásnak meg kell felelnie a tisztességes tárgyalás elveinek, a bírósági illeték nem lehet aránytalanul magas, és a kárpótlás összegének arányosnak kell lennie a Bíróság által más ügyekben megítélt kárpótlással. Ez utóbbival kapcsolatban a Bíróság megjegyezte, hogy a nemzeti bíróságok – a vagyoni kár megítélésével szemben – nincsenek a legjobb helyzetben a nemvagyoni kártérítés megítélésében, amely csaknem mindig felmerül a bírósági eljárás elhúzódásával kapcsolatos ügyekben.

A Bíróság szerint Görögországnak haladéktalanul, e határozat véglegessé válásától számított egy éven belül be kell vezetni egy hatékony jogorvoslatot, vagy azok kombinációját a problémára. A Bíróság nem ítélte szükségesnek a bírósági eljárás elhúzódásával kapcsolatos ügyek elbírálásának felfüggesztését a szükséges jogorvoslat (jogorvoslatok) bevezetéséig, elkerülendő azt, hogy az intézkedések meghozataláig eltelt időt hozzá kelljen adni a folyamatban lévő kérelmek alapján elbírálendő időtartamhoz.

7. Almeida és Melo Ferreira Portugália elleni ügye (41696/07 sz . ügy)¹⁴

A panaszosok 1980-ban bérbe adták tulajdonukat, amelynek életfogytiglani haszonélvezői, és amely haláluk esetén fiukra száll. 2002-ben szükségük lett a tulajdonra, hogy fiuk és annak növekvő családja lakhatását megoldják, ezért bírósághoz fordultak a bérleti szerződés felmondása végett.

A kerületi bíróság 2002. június 4-én elutasította kérelmüket egy 1979-es törvényre hivatkozva, amely megtiltotta a bérleti szerződés felmondását olyan esetben, ha a bérlő húsz vagy több éve a tulajdonban él. A fellebbviteli bíróság 2003. január 23-án az ítéletet helyben hagyta, majd 2007. március 21-én az Alkotmánybíróság is elutasította a panaszosok fellebbezését. Rámutatott többek között arra, hogy az 1979-es törvény már hatályban volt, amikor a panaszosok először bérbe adták a tulajdont, és a szociális biztonságot nyújtani kívánó törvény alkalmazása nem ellentétes a tulajdonhoz való joggal.

Az Egyezmény Első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkére hivatkozva a panaszosok sérelmezték, hogy a lakáscélú bérbeadásról szóló törvényben meghatározott kivétel automatikus alkalmazása sérti a tulajdonhoz való jogukat.

---

¹⁴ Az ítélet 2011. március 21-én vált véglegessé.

A Bíróság először azt vizsgálta, hogy a panaszosok tulajdonjogába való beavatkozás igazolható volt-e. Megállapította, hogy az államnak ezen a területen széles mérlegelési jogköre van, és dönthet úgy, hogy a hosszabb és kiszámítható szerződéssel rendelkező bérlőknek nagyobb védelmet biztosít. A törvényalkotó ezirányú szándékát a Bíróság nem helyteleníti, hiszen az általános érdekeket szolgál és nem ésszerűtlen.

A portugál bíróságok bevallottan nem tudták mérlegelni a panaszosok és a bérlő érdekeit, mivel a tulajdonosok tulajdonhoz való jogának korlátozására a vonatkozó jogszabály értelmében automatikusan került sor. A törvény abszolút jellege azonban önmagában nem összeegyeztethetetlen az Egyezményvel (az ilyen szabályozás különösen a jogbiztonság előmozdítását és a következtelen jogalkalmazás elkerülését célozza). A Bíróság érvelésében döntő súllyal bírt, hogy a szóban forgó korlátozás már hatályban volt (1979 óta), amikor a panaszosok aláírták a bérleti szerződést (1980-ban). Tehát tudták, hogy a portugál törvények értelmében kérhetik a bérleti szerződés felbontását, ha gyermeküknek szüksége lesz a házra, de abban az esetben, ha a bérlet tartama meghaladja a húsz évet, erre a törvényi korlátozás miatt nem lesz lehetőségük. Ily módon a panaszosok tulajdonhoz való jogának korlátozása nem nevezhető aránytalannak vagy nem igazolhatónak, és tisztességes egyensúlyt teremtett a közérdek és a panaszosok jogai között.

A Bíróság ezért megállapította, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét nem sértették meg.

8. Aleksandrs Jasinskis Lettország elleni ügye (45744/08 sz. ügy)¹⁵

A panaszos fia 2005. február 26. éjjel egy diákrendezvény után egy lépcsőről leesvén komoly fejsérülést szenvedett és elvesztette eszméletét (azt nem lehet tudni, hogy baleset volt-e, vagy meglökték). A helyszínre érkező rendőröket tájékoztatták arról, hogy amikor a fiú beütötte a fejét, eszméletét veszítette, hogy kihívták a mentőt, továbbá arról, hogy a fiú süket-néma. A rendőrök nem várták meg a mentőt, hanem elvitték az őrre, ahol egy kijózanító cellába tették, mert azt gondolták, hogy részeg. A szolgálatot teljesítő rendőr látta, hogy a fiú arcán sérülések vannak, orvosi vizsgálatra azonban nem került sor. A fiú egy ideig kopogott az ajtón és a cella falain, aztán elaludt. Egyik rendőr sem értette a jelbeszédet, így a fiú nem tudta megértetni magát velük, mivel a laptopját korábban elvették tőle. Február 27-én reggel, hét órával az után, hogy a rendőrségre vitték, a rendőrök eredménytelenül próbálták felkelteni. Újabb hét óra elteltével mentőt hívtak, mert aggódni kezdtek, hogy túl régóta alszik. A mentő nem vitte kórházba a fiút, mert azt gondolták, hogy csak színlel. Apja ismételt kéréseire kora este végül kórházba szállították, ahol állapotát „súlyosnak” ítélték; 2005. február 28-án hajnali 2-kor meghalt.

A boncolás megállapította, hogy a halál oka többszörös fej- és agysérülés, koponyatörés és agyi ödéma. Az Egészségügyi Minőségellenőrző Felügyelőség 2005. májusában kiadott jelentése megállapította, hogy a kórházi orvos nem vonható felelősségre a panaszos fiának haláláért, ellenben jelezte a rendőrségi eljárás mulasztásait, például azt, hogy miért nem hívták idejében a mentőt. A haláleset után a Balvi Kerületi Rendőr-kapitányság is belső vizsgálatot indított az ügyben. A nyomozati hatáskört a rendőrség és a különböző ügyészségek háromszor hátrították egymásra, végül a büntetőeljárást 2005. novemberében megszüntették. Megállapították, hogy a fiú sérülései alig voltak észrevehetőek, és a rendőrség nem hibázott. A panaszos ügyvédje 2006. szeptemberében a legfőbb ügyészhez fordult, aki az ügyet további kivizsgálásra a Rendészeti Belbiztonsági Hivatalnak küldte. A Hivatal az eljárást két részre bontotta: egy eljárásra azon személy ellen, aki a fiút állítólag letaszította a

---

¹⁵ Az ítélet 2011. március 21-én vált véglegessé.

lépcsőn, és egy másikra azon rendőrök ellen, akik nem hívtak orvosi segítséget; 2007 márciusában illetve 2008. januárjában mindkét eljárást - bizonyítékok hiányában - megszüntették.

Az Egyezmény 2. és 3. cikkére hivatkozással a panaszos azt állította, hogy a rendőrség felelős fia haláláért, továbbá, hogy az azt követő nyomozás nem volt hatékony.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy a 2. cikk nem csupán azt jelenti, hogy az állam nem veheti el senki életét, hanem azt is, hogy az alá tartozó személyek életének védelmében meg kell tennie a szükséges intézkedéseket. A fogságban tartott személyek kiszolgáltatott helyzetben vannak, és a hatóságoknak meg kell őket védeni. Egy fogyatékkal élő fogvatartott esetében különös gonddal kell eljárni annak érdekében, hogy speciális igényeit kielégítsék, miként erre a nemzetközi jog, különösen az ENSZ-nek a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezménye is felhívja a figyelmet, melyet Lettország is aláírt és ratifikált.

A kormány nem tudott magyarázattal szolgálni arra nézve, hogy a rendőrség, annak ellenére, hogy tudott a fiú balesetéről és fogyatékos voltáról, miért nem várta meg a mentőt, vagy miért nem kért orvosi vizsgálatot a rendőrségre való megérkezést követően. A rendőrség nem adta meg a fiúnak a lehetőséget, hogy tájékoztassa őket egészségi állapotáról, azt követően sem, hogy kitartóan kopogott a cella ajtaján és falán. A hazai és nemzetközi jogszabályok értelmében a rendőrségnek legalább papírt és tollat kellett volna biztosítani a megfelelő érintkezés érdekében. A Bíróság erősen helytelenítette, hogy hét óra telt el a felkeltésére tett kísérlet és a mentők értesítése között, hiszen 14 óra alvás aligha magyarázható egyszerű ittassággal. A Bíróság megállapította, hogy a rendőrség megszegte az élet védelmére vonatkozó kötelezettségét azáltal, hogy nem biztosított a panaszos fia számára megfelelő orvosi kezelést, ezért az Egyezmény 2. cikkét megsértették.

A rendőrségi vizsgálatot az a Balvi Kerületi Rendőr-kapitányság végezte, amely érintett volt az ügyben, a vizsgálat tehát nem lehetett hatékony. A Hivatal csak 18 hónappal az eset után kezdte meg a nyomozást, ennek következtében a tanúk emlékei már elhomályosodhattak, a baleset helyszínét és a cellát már nem lehetett megvizsgálni, és a patológust sem lehetett megkérdezni. Összességében véve semmilyen erőfeszítést nem tettek annak érdekében, hogy kivizsgálják az Egészségügyi Minőségellenőrző Felügyelőség által kiadott jelentésben említett hiányosságokat. Mivel a panaszos fia halálát nem követte hatékony nyomozás, az Egyezmény 2. cikkét e tekintetben is megsértették.

A Bíróság a panaszosnak 50.000,-Euró nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

9. Ichin és társai Ukrajna elleni ügye (28.189/04. és 28.192/04. sz ügyek)¹⁶

A panaszosok 2003. december 31-én az iskolai étkezdéből némi élelmiszert és konyhai felszereléseket loptak.

A rendőrség 2004. január 5-én kikérdezte őket; bevallották a lopást, és néhány lopott dolgot vissza is adtak. Két nappal később, a lopás ügyében büntetőeljárás indult, ismeretlen tettes ellen. A bíróság elrendelte a két fiú fogvatartását egy javítóintézetben, mivel úgy ítélte, hogy képesek társadalomra veszélyes cselekmények elkövetésére, a nyomozás előli szökésre és az igazságszolgáltatás megzavarására. A panaszosokat 30 napig tartották fogva. 2004 márciusában mindkettejük anyja panaszt nyújtott be a bíróságra és az ügyészségre amiatt, hogy a javítóintézetben megalázó módon bántak fiaikkal. Az anyáknak adott válaszok szerint a bíróságok nem volt hatásköre, hogy büntetőeljárást indítson az intézmény munkatársai ellen,

---

¹⁶ Az ítélet 2011. március 11-én vált véglegessé.

és az ügyészség pedig nem látott alapot a nyomozás megindítására. A két fiú ellen folytatott büntetőeljárást 2004. április 26-án megszüntették, tekintettel arra, hogy a büntethetőség alsó korhatárát még nem töltötték be. Nevelési kényszerintézkedésekről döntve a bíróság úgy ítélte, hogy elég mindkettejüket figyelmeztetni.

Az Egyezmény 5. cikkére hivatkozással a panaszosok azt sérelmezték, hogy a két fiút jogellenesen tartották fogva.

A Bíróság megállapította, hogy az ukrán hatóságok a két fiút tanúként idézték, egy ismeretlen tettes ellen indított büntetőeljárásban, bár az elkövetőket addigra már azonosították, miután mindketten beismerő vallomást tettek és részben az ellopt dolgokat is visszaadták. A fogvatartásukról hozott döntés célja nem tűnik azonosíthatónak az Egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjában megjelölt egyik céllal sem. Nem folytattak nyomozást, amíg a fiúk fogva voltak, és csak szabadon bocsátásukat 20 nappal követően indítottak ellenük büntetőeljárást, bár életkorukra tekintettel nem voltak büntethetőek. Ezen kívül a javítóintézet, ahol őket fogva tartották, nem tekinthető a „nevelési felügyeletre” szolgáló helynek, miként azt az 5. cikk (1) bekezdésének d) pontja megköveteli az előzetes letartóztatás törvényességéhez. Az intézet egy kiskorúak időszakos elkülönítésére szolgáló létesítmény, ideértve azokat, akik a bűncselekményt követték el. A Bíróság elé terjesztett ügyiratokból nem tűnik ki, hogy ottartózkodása ideje alatt a két fiú részesült-e nevelésben illetve oktatásban, így a fogva tartás nem esik az 5. cikk (1) bekezdésének d) pontjában megengedett kivétel körébe.

Mivel az 5. cikk alapján más kivételre nem hivatkoztak, a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a két fiút önkényesen tartották fogva, és ezzel megsértették az Egyezmény 5. cikkének (1) bekezdését, ezért a panaszosok részére 6.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

10. Giuliani és Gaggio Olaszország elleni ügye (23458/02 sz. ügy)¹⁷

A három panaszos a néhai C. G. szülei és testvére. 2001. július 20-án, a genovai G8 csúcstalálkozó elleni engedélyezett tüntetés során különösen erőszakos összecsapásra került sor az anti-globalista aktivisták és a csendőrség között (az alkalomra 18.000 csendőrt vezényeltek Genovába). Délután 5 órakor tüntetők nyomására csendőrök egy csoportja – akiket visszavontak, hogy pihenjenek, újra összegyűljenek és a sérült tiszteket a terepjárókon elszállítsák – gyalogosan vonult vissza, míg két terepjárójuk megfeneklett. Az egyik járművet, amelyben három csendőr volt, a Piazza Alimondán körbekerítették és megtámadták a tüntetők, akiknél feszítővas, csákány, kő és egyéb tompa eszköz volt. Az egyik sebesült csendőr elővette fegyverét, és előzetes figyelmeztetés után két lövést adott le. C. G.-t, aki símaszkot viselt, és aktívan részt vett a támadásban, a fején találta el a lövés. A terepjáró sofőrje, utat keresve a járműnek, kétszer hajtott át a haldokló fiatalember testén. Amikor a tüntetőket eloszlatták, a helyszínrre érkező orvos megállapította C. G. halálát.

Az olasz hatóságok azonnal megindították a nyomozást. Szándékos emberölés vádjával büntetőeljárás indult az ellen a csendőr ellen, aki leadta a lövést, illetve a jármű vezetője ellen. A halál beállta után 24 órán belül elvégzett boncolás megállapította, hogy C. G. halálát a golyó okozta és nem az, hogy a járművel áthajtottak a testén. Az igazságügyi szakértő megállapította, hogy a golyó lefelé irányuló szögben találta el C. G.-t. Az ügyész kérelmére három szakértői vélemény készült. A 2002. júniusában benyújtott harmadik jelentésben egy négy szakértőből álló csoport (akik közül az egyik egy szaklapban azt írta, hogy a csendőr a

---

¹⁷ Az ítéletet a Nagykamara 2011. március 24-én hozta.

lövést önvédelemből adta le) kifogásolta, hogy nem tudták megvizsgálni a halott testét, mert időközben az ügyész engedélyezte a családnak, hogy elhamvasszák. A szakértők ennek ellenére azt a következtetést vonták le, hogy a csendőr felfelé lőtt, de a golyót eltérítette egy kő, melyet egy tüntető dobott a járműre. A vizsgálóbíró 2003. május 5-én megszüntette az eljárást. Megállapította, hogy a jármű vezetője, akinek cselekedete csak zúzódást eredményezett, nem tehető felelőssé C. G. haláláért, hiszen a járművet körülvevő kavardásban nem is láthatta annak testét. A lövést leadó csendőr tekintetében pedig a bíró úgy találta, hogy emberölési szándék nélkül a levevőbe lőtt és önvédelemből cselekedett, tekintettel az erőszakos támadásra, amelynek ő és társai ki voltak téve.

Az Egyezmény 2. cikkére hivatkozva a panaszosok azt állították, hogy C. G. halálát a szükségesnél nagyobb erőszak alkalmazása okozta, továbbá sérelmezték a hazai jogszabályi keretek hiányosságait (aminek következtében az erőszak használatának káros következményeit nem csökkentették a lehető legjobban), a rendfenntartásra hivatott szervezet hibáit, és végezetül azt, hogy nem volt hatékony a nyomozás C. G. halálát illetően. Azt is állították, hogy az olasz kormány megsértette a 38. cikket azzal, hogy nem adott, vagy pontatlan információkat adott a Bíróságnak.

A Bíróságnak videofelvételek és fényképek álltak rendelkezésére, melyekből megállapította, hogy a lövéseket leadó csendőrtiszt olyan tüntetőkkal állt szemben, akik igen erőszakos támadást indítottak az elakadt jármű ellen. A Bíróság szerint a szóban forgó csendőr abban a hiszemben cselekedett, hogy az ellenük intézett támadásban az ő és társai élete és testi épsége is veszélyben forgott. A bizonyítékokból egyértelműen kiderült, hogy a csendőr fegyverét látható módon tartva figyelmeztetést adott, és csak akkor lőtt, amikor a támadás folytatódott. Ilyen körülmények között a védekezés potenciálisan halált okozó eszközeinek használata indokoltnak tekinthető. A Bíróság nem tartotta szükségesnek megvizsgálni annak az elméletnek a megalapozottságát, miszerint a golyó irányát eltérítették. A megtekintett felvételek és a genovai vizsgálóbíró következtetései alapján a Bíróság megállapította, hogy a csendőrtiszt csak a pótkerék és a terepjáró teteje közötti keskeny résre lőhetett. Az a tény, hogy az így leadott lövésnek megvolt az a veszélye, hogy valamelyik támadó sérüléséhez, vagy netán halálához vezet – miként az sajnálatos módon meg is történt – nem jelenti önmagában azt, hogy a védekezés eltúlzott vagy aránytalan lett volna. A Bíróság megállapította, hogy a csendőr által elkövetett erőszak teljesen összhangban állt az Egyezménnyel, a 2. cikket nem sértették meg.

A Bíróság mindenekelőtt megjegyezte, hogy a panaszos ügyében az erőszak alkalmazását szabályozó rendelkezések (az olasz Btk. 52. és 53. cikkei) szövegezése ugyan nem azonos az Egyezmény 2. cikkével, mindenesetre azt tükrözik vissza, és a fogalmazásbeli különbség a hazai bíróságok által adott jogértelmezés révén kiküszöbölhető. A Bíróság megvizsgálta azt az érvet is, hogy a csendőrséget halált nem okozó fegyverekkel kellett volna ellátni, de megállapította, hogy a kérdés nem lényeges a panaszos ügyében, ahol a halál egy olyan gyors és erőszakos támadás következménye volt, amelyben a három csendőr élete komoly veszélyben forgott. Az Egyezményből nem lehet levezetni azt, hogy a csendőrök nem jogosultak halált okozó fegyver használatára ilyen támadások esetén. Végezetül a Bíróság megjegyezte, hogy a panaszosok azon állításának, hogy néhány csendőr nem szabályos fegyvert (fémbotokat) is használt a tüntetők ellen, nincs köze C.G. halálához, így a 2. cikket ez okból sem sértették meg.

A Bíróság megállapította, hogy a terepjáró megtámadására egy összecsapásokkal teli nap után, viszonylag nyugodt időszakban került sor, és nem volt előre látható. A kormány 18.000 olyan tisztet mozgósított, kik vagy speciális egységhez tartoztak (mint az a csendőr, akinek lövése eltalálta C. G.-t), vagy speciális kiképzésben részesültek. A Bíróság nem kifogásolta a csendőröknek a támadás előtt meghozott döntéseit (például azt, hogy sérült társaikat

páncélozatlan járművekben vitték pihenőre). Nem volt bizonyíték arra nézve, hogy a C. G.-nak nyújtott segítség nem lett volna megfelelő, vagy késleltetett lett volna, vagy hogy a terepjáró vezetője szándékosan hajtott volna keresztül a testén. Miként a boncolási jegyzőkönyvből egyértelműen kiderült, az agyat ért károsodás oly mértékű volt, hogy pár percen belül halálhoz vezetett. Ennek megfelelően az olasz hatóságokat nem terheli mulasztás azon kötelezettségük tekintetében, hogy megtegyenek mindent, ami tőlük ésszerűen elvárható a halálos erőszakot esetlegesen magában foglaló műveletek során megkövetelt védelmi szintet biztosítsa érdekében. Az Egyezmény 2. cikkét tehát e tekintetben sem sértették meg.

A hazai nyomozás által a Bíróságnak szolgáltatott adatok meggyőzték a Bíróságot arról, hogy Olaszország nem tehető felelőssé C. G. haláláért. A nyomozás kellően hatékony volt ahhoz, hogy megállapítsa a halálos fegyver alkalmazásának igazolhatóságát, és azt, hogy a csendőri intézkedések megszervezése az élet védelmére való kötelezettséggel összhangban történt. A Bíróság ennek ellenére három kérdést alaposan megvizsgált.

Elsőként megvizsgálta azt, hogy a panaszosok kellően be voltak-e vonva a nyomozásba ahhoz, hogy törvényes érdekeiket megvédhessék. Bár a panaszosok félként nem vehettek részt az eljárásban, a nemzeti jog sértettként bizonyos jogokkal és jogosítványokkal ruházta fel őket a nyomozás során. Igaz, hogy nem az általuk választott szakértőt jelölték ki, az Egyezmény 2. cikke azonban nem írja elő az áldozat rokonainak e lehetőség biztosítását. Továbbá a panaszosok nem szolgáltak bizonyítékkal a boncolás hiányosságait illetően, egyébként is, C. G. halálának oka egyértelmű volt. A felek nem értettek egyet abban, hogy a golyót egy másik tárgy eltérítette-e. A Bíróság rámutatott arra, hogy ez a kérdés nem lényeges, hiszen az erőszak használata akkor is igazolt, ha ez a feltevés nem igazolható. A Bíróság megállapította továbbá, hogy a holttest elhamvasztására (ami kizárta a további szakértői vizsgálatok lehetőségét) az engedélyt a panaszosok kérelmére adták ki. Másodszor a Bíróságnak meg kellett bizonyosodnia arról, hogy a nyomozás vezetői függetlenek voltak-e az érintettektől. E tekintetben a fő kérdés annak az előítéletekkel rendelkező szakértőnek a kijelölése volt, aki cikket írt a csendőrtiszt védelmében, mondván, hogy az önvédelemből cselekedett. Ugyanakkor ez a szakértő csak egyik tagja volt egy négyfős szakértői csoportnak, amelyet az ügyészség rendelt ki, és amelynek szerepe a ballisztikai jelentés technikai részleteire korlátozódott. Jelenléte ezért önmagában nem befolyásolhatta a nyomozás pártatlanságát. Végezetül, a Bíróság megvizsgálta, hogy az eljárás megfelelt-e a Bíróság esetjoga által támasztott időszzerűségi követelményeknek. Mivel az eljárás C. G. halálától számítva 1 év 4 hónapig tartott, Olaszország ennek a kitételnek is eleget tett. A Bíróság megállapította, hogy Olaszország a vizsgálat tekintetében sem sértette meg a 2. cikket.

A panaszosok szerint a nyomozás egymásnak ellentmondó és hiányos eredményei miatt kontradiktórus eljárásra lett volna szükség. A Bíróság rámutatott arra, hogy a 2. cikkel összhangban hatékony nyomozás folyt le a halál körülményei kapcsán, és ennek eredményeképpen lehetővé vált a felelősek beazonosítása és felelősségre vonása. Bár a panaszosok polgári félként nem vehettek részt az eljárásban (a büntetőbíróság kimondta, hogy nem történt bűncselekmény), a nemzeti jog sértettként jogokkal ruházta fel őket. Végül, a panaszosok a kártérítés iránt polgári pert indíthattak volna. A panaszosoknak tehát hatékony jogorvoslat állt rendelkezésükre az Egyezmény 2. cikkére alapított panaszuk tekintetében, ezért az Egyezmény 13. cikkét nem sértették meg.

A Bíróság úgy találta, hogy bár az olasz hatóságok által szolgáltatott információk nem voltak minden szempontból kimerítőek, ez nem akadályozta meg az ügy kivizsgálását, ezért az Egyezmény 38. cikkét nem sértették meg.

A Legfelsőbb Bíróság emberi jogi vonatkozású ítéletei

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Kfv. II. 37.551/2010/5

A törvény hatálya alá nem tartozó magatartás miatt az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem állapítható meg.

Kfv. IV. 37.694/2010/14.

Megtorlás megállapítása csak az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárást indítóval szemben, ezzel összefüggésben okozott jogsérelem bizonyítottsága esetén történhet.

Kiadja: A Legfelsőbb Bíróság Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Darák Péter, Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Legfelsőbb Bíróság hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.